Výroční zpráva 2019

www.mostknadeji.eu

MOST K NADĚJI, z. s. IČO: 63125137, Bankovní spojení – číslo účtu: 3371253369/0800

Sídlo: P. Jilemnického 1929, 434 01 Most 1, 476 104 877

Obsah

Úvodní slovo výkonného ředitele ... 3
Základní údaje ... 4
Kontaktní centrum Most (K-centrum Most, KCM) ... 7
Kontaktní centrum Liberec (K-centrum Liberec, KCL) ... 11
Kontaktní centrum Česká Lípa (K-centrum Česká Lípa,KCCL) ... 15
Kontaktní centrum Žatec(K-centrum Žatec, KCZ) ... 19
Terénní protidrogový program pro okres Most, Teplice a Louny ... 24
Sociální protidrogová poradna Janov (SPP) ... 28
Terénní programy (TP) v Libereckém Kraji (TPL) ... 30
Centrum pro rodinu a následnou péči (CRaNP) ... 36
Program sociální prevence Liberec (PSP, PSPL) ... 39
Protidrogové programy v penitenciárních zařízeních (PPPZ) ... 42
Dům na půl cesty Liberec (DPC) ... 50
Linka duševní tísně (LDT) ... 54
Krizová poradna (KP) ... 58
Projekt „Předcházení sociálnímu vyloučení pachatelů trestných činů“ ... 60
Projekt „Multifunkční sociální centrum – Dům humanity Liberec“ ... 70
Projekt „Rekonstrukce a zateplení objektu č.p. 1929, K-centrum Most“ ... 71
Projekt „Multifunkční sociální centrum Jablonec nad Nisou“ ... 72
SKUTEČNOSTI PO KONCI ROZVAHOVÉHO DNE ... 73
ÚČETNÍ ZÁVĚRKA ... 73
AUDITORSKÁ ZPRÁVA ... 73
PŘÍLOHY ... 73
Poděkování ... 74

Úvodní slovo výkonného ředitele

Dva tisíce devatenáct!

Rok horkých dní, dlouhých večerů a chladných rán…

Vážení a milí!

Altruismus, slovy slovutné Wikipedie je cit.: *„z lat. alter, druhý, 3. pád altrui, druhému) je to moderní označení pro postoje a jednání, která sledují prospěch druhého člověka, které mohou i nemusí být na úkor prospěchu altruisty. (altruistické jednání, dobročinnost, nesobeckost, nezištnost)“.*

Právě v neziskové a zejména pak v sociální sféře, jsou *altruisté* jaksi obecně očekávaní, neboť jejich přístup k životu, lidem i k přírodě je opakem egoismu. Není proto divu, že se společnými silami několika desítek zaměstnanců Mostu k naději, podařilo formou příspěvků a darů, snížit k prasknutí podvázaný rozpočet a s ním i tzv. neuznatelné náklady projektů. Je to takové „nošení dříví do lesa“, leč systém financování sociálních služeb je nastaven přesně v tom duchu, který „bohatým“ dává a chudým zcela egoisticky bere, a nic se nezměnilo ani s příchodem nových vlád či ministrů. Bohužel!

Řízení a vlastně veškerá práce neziskové, nepříspěvkové organizace v sociálních službách, zvláště takové – která nemá od klientů, pojišťoven či bohatých sponzorů žádné peníze, je tak trošičku jako plavbou po rozbouřeném moři bez kormidla, bez plachet a motorů. Zkrátka riziková záležitost. Navíc, pokud jsou základní sociální služby orientovány na společensky stále nepopulární cílové skupiny, ať už bezdomovce, toxikomany či osoby ohrožené sociálním vyloučením, může se podobat jisté formě masochismu. K nepříznivé situaci pak ještě přispívají ignoranti a sociopati, kteří nedokáží rozlišit neziskovku typu sportovního klubu od neziskovky typu poskytovatele sociálních služeb.

Naštěstí je stále dost lidí, kteří vzájemnou pomoc, solidaritu, kooperaci a naplňování významu slova *dobročinnost*, vnímají v celém kontextu. Ubývá jich však. O to více potěší, když se objeví významný politik, který se nepřidává k oné populistické vlně ignorantů a rychlých, nahnědlých řešení. Osobnost, která se sociálních služeb zastane i s vědomím, že tím na oblibě u části veřejnosti, nezíská. Při setkání s naší organizaci to byl například nyní již exministr spravedlnosti Robert Pelikán, ale i někteří Krajští politici z Libereckého a Ústeckého kraje, stejně tak primátoři, starostové či zastupitelé měst, dále pak zdravotníci, úředníci a policisté – těmto lidem a s nimi i těm „našim kmenovým“, kteří tvoří jádro podporovatelů i zaměstnanců MONA, patří poděkování za slušnost, odvahu, lidskost i za onen na začátku zmiňovaný altruismus.

Děkuji tímto všem, kteří nám pomáhají pomáhat!

Lubomír Šlapka
ředitel organizace

Základní údaje

Název:	*Most k naději, z.s.*
Sídlo:	*Petra Jilemnického 1929/9, 434 01 Most*
Identifikační číslo:	*63125137*
Právní forma:	*Spolek*
Datum vzniku:	*29. června 1995*
Datum zápisu ve spolkovém rejstříku:	*1. ledna 2014*
Spisová značka zápisu ve spolkovém rejstříku:	*L 2107 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem*
Účel:	*sociální služby*

Název nejvyššího orgánu:	*Výbor*
Počet členů statutární orgánu:	*2*

Členové výboru Most k naději, z.s. k 31. 12. 2019:	*Lubomír Šlapka*
	PhDr. Dagmar Jandová
	MUDr. Josef Kočí
	Mgr. Jiří Bureš
	Mgr. Petr Prokeš
	Ing. Jaroslav Petrůj
	Věra Drdová
	Pavel Matějka
	Bc. Jiří Simeth

Členové statutárního orgánu k 31. 12. 2019:	
předseda:	*LUBOMÍR ŠLAPKA*
	Den vzniku členství a funkce: 25. listopadu 2015
místopředseda:	*PhDr. DAGMAR JANDOVÁ*
	Den vzniku členství a funkce: 9. listopadu 2017

Místo výkonu činnosti:	*Petra Jilemnického 1929/9, 434 01 Most* *Felberova 256/11, 460 01 Liberec* *Hálkova 1794, 470 01 Česká Lípa* *Dvořákova 11, 438 01 Žatec* *Věznice Bělušice 66, 435 26 Bečov* *Holešická 251, 435 42 Litvínov – Janov*

Rozhodující předmět činnosti:

<u>Sociální služby</u>

- *preventivní protidrogová činnost spočívající v aktivním působení v ohrožených skupinách formou ambulantního terénního programu*
- *nezisková pomoc problémovým uživatelům omamných a psychotropních látek, osobám na drogách závislých, osobám experimentujícím a osobám blízkým (rodiče, příbuzní, přátelé toxikomanů)*
- *služby zaměřené na následnou péči podpory abstinence těm, kteří již abstinují minimální 3 měsíce a jejich blízkým*
- *provoz Linky duševní tísně, jejíž aktivity jsou zaměřeny na poskytování telefonické i osobní krizové intervence*
- *služby zaměřené na pomoc osobám všeobecně v krizi, sociálně slabší, etnické menšiny, imigranti, azylanti*
- *služby zaměřené na pomoc rodině*
- *pobytové služby „Domy na půl cesty“*
- *odborné sociální poradenství ve věznicích*

Registrované sociální služby

- *Služby následné péče (1916764) > Centrum pro rodinu a následnou péči Most*
- *Domy na půl cesty (1220799) > Dům na půl cesty Liberec*
- *Kontaktní centra (8582685) > K-centrum Most*
- *Kontaktní centra (4417327) > K- Centrum Žatec*
- *Kontaktní centra (3801846) > Kontaktní centrum Česká Lípa*
- *Kontaktní centra (1229581) > Kontaktní centrum pro lidi ohrožené drogou Liberec*
- *Krizová pomoc (9936300) > Krizová poradna Most*
- *Telefonická krizová pomoc (4876605) > Linka duševní tísně Most*
- *Odborné sociální poradenství (6384214)>Protidrogové programy v penitenciárních zařízeních Žatec a Liberec*

- *Odborné sociální poradenství (7660838) > Sociální protidrogová poradna Litvínov*
- *Terénní programy (3775974) > Terénní programy Frýdlant v Čechách a Liberec*
- *Terénní programy (8306216) > Terénní programy pro lidi ohrožené drogou Frýdlant v Čechách, Liberec a Česká Lípa*
- *Terénní programy (4741952) > Terénní protidrogový program pro okres Most, Teplice a Louny*

Certifikáty odborné způsobilosti RVKPP:

- *Kontaktní a poradenské služby (464)*
  > Kontaktní a por. služby Česká Lípa – platnost do 31.10. 2020
- *Kontaktní a poradenské služby (489)*
  > Kontaktní centrum Žatec – platnost do 31.10. 2020
- *Kontaktní a poradenské služby (491)*
  > Kontaktní centrum Most – platnost do 31.10. 2020
- *Kontaktní a poradenské služby (546)*
  > Kontaktní centrum Liberec – platnost do 24. 7. 2021
- *Terénní program (408)*
  > Terénní program Liberec– platnost do 13. 4. 2021
- *Terénní program (492)*
  > Terénní program Most – platnost do 31.10. 2020
- *Adiktologické služby ve vězení (507)*
  > Protidrogové programy v penitenciárních zařízeních – platnost do 31.10. 2020

Kontaktní centrum Most (K-centrum Most, KCM)

Zhodnocení roku 2019

Úvod roku byl provozně ovlivněn závěrečnou fází celkové rekonstrukce Domu humanity (sídlo organizace Most k naději v Ústeckém kraji) tedy i prostor projektu K-centra, která započala v květnu roku 2018. Od ledna 2019 jsme již byli přestěhování z provizorních prostor unimo buněk umístěných na zahradě zpátky do budovy, ale stále jsme ještě nemohli plně využívat všechny, nově rekonstruované prostory pro KCM. Nicméně klienti již mohli plně využívat výměnný program, kontaktní místnost, od druhé poloviny ledna také hygienický servis ve formě sprchování a od února i praní prádla a sociální šatník. Nadále během prvního pololetí probíhaly dokončovací práce rekonstrukce, což se promítlo do občasného omezení služeb, avšak ne zásadního. Můžeme, ale konstatovat, že všechny naše služby byli vlastně od začátku roku poskytovány v rozsahu našich plánů a dle našeho poslání.

Do roku 2019 jsme vstupovali s hypotézou, že se napříč službám projeví mírný pokles jak kontaktů, tak výkonů v průběhu celého roku. Opak však byl pravdou. V uplynulém roce jsme zaznamenali vysoký nárůst klientů a s tím spojený i výrazný nárůst výkonů (viz. tabulka níže).

Do K centra docházelo v roce 2019 celkem 742 klientů, a to včetně rodinných příslušníků a osob blízkých klientům se závislostním problémem. Z tohoto celkového počtu jsme měli 173 nových kontaktů (osob, které navštívili naše zařízení poprvé). Tímto dokladujeme nenaplnění naší hypotézy, že se počet klientů sníží, ba naopak se nárůst klientely projevil i nárůstem denní návštěvnosti klientů v zařízení.

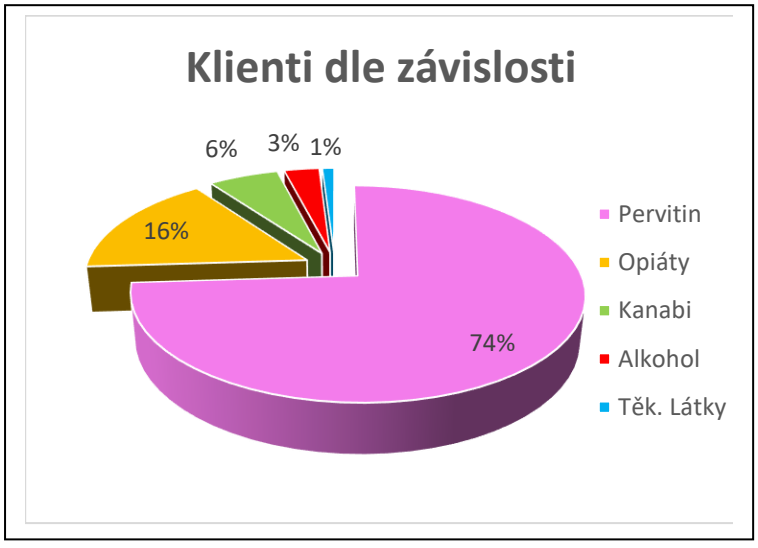

Nadále přetrvává zhruba stejné rozložení užívaných návykových látek klienty: 74 % klientů je s primární závislostí na pervitinu, 16 % je závislých na opiátech (významně převládá buprenorfin, Subutex a Suboxone), 6 % je závislých na kanabinoidech, 3 % na alkoholu a 1 % na těkavých látkách.

Kromě těchto klientů jsme měli ještě 7 klientů se závislostí na hráčství. Z řad rodičů a dalších blízkých osob jsme v uplynulém roce měli celkem 58 osob.

Se všemi těmito klienty proběhlo v uplynulém roce celkem 9 669 kontaktů a bylo provedených 24 475 výkonů.

Drogová scéna na Mostecku, alespoň z pohledu klientů K-centra a našeho pozorování je už roky stabilní. Ani v uplynulém roce nezaznamenáváme nějaké významnější vybočení v jakémkoli směru. Ze všech našich klientů závislých na nealkoholových látkách je 87 % injekčních uživatelů. Průměrný věk klientů, uživatelů nealkoholových drog je 33 let. Ze všech našich drogových klientů je 79,5 % mužů a 20,5 % žen. Lze tedy konstatovat, že oproti několika letům zpět nám mírně stoupla návštěvnost žen.

Se závislostí na alkoholu nebo problémovým pitím se na nás v roce 2019 obrátilo 18 klientů, což je jen o jednoho více než v roce 2018. Z těchto 18 klientů bylo 15 mužů a 3 ženy. Průměrný věk všech těchto klientů byl 37 let a oproti roku 2018 nám tedy průměrný klient omládnul o 7 let. Klientů s nelátkovými závislostmi jsme měli 7 (v roce 2018 byli 3), z toho v šesti případech šlo o muže. Průměrný věk těchto klientů byl 30 let, a i tady nám průměrný klient omládnul, v porovnání s rokem 2018 o 5 let.

Ze všech našich klientů je 79,5 % mužů a 20,5 % žen.

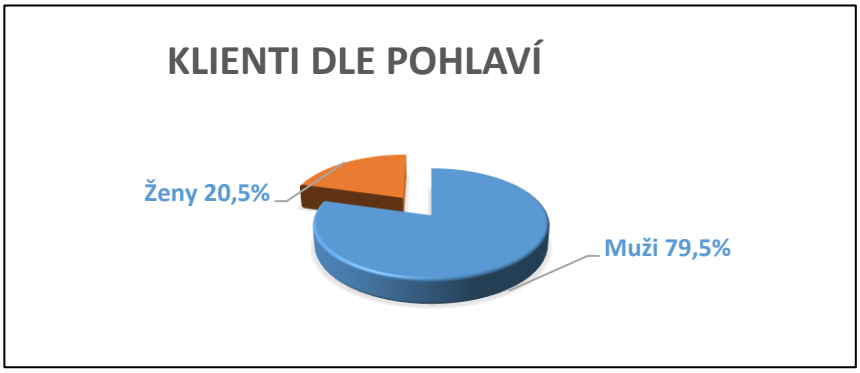

I v uplynulém roce, jsme poskytovali screeningové testování na krví přenosné infekční nemoci – HIV, HBV, HCV, syfilis a opět jsme se zapojili v listopadu do Evropského testovacího týdne HIV a žloutenek. I v této oblasti jsme během roku zaznamenali mírný nárůst provedených testů. V roce 2019 jsme provedli celkem 154 testů, z toho bylo 9 reaktivních testů na žloutenku typu C.

Běžná pracovní doba K-centra byla od pondělí do pátku od 8,00 hod do 16,30 s tím, že od 12,00 do 12, 30 byla polední pauza a v tuto dobu byl vstup do zařízení uzamčen. Tuto letitou zásadu jsme změnili v druhém pololetí roku 2019. Od září jsme udělali změnu v provozní době, a to ve smyslu zrušení polední pauzy. Bylo to z důvodu eliminace vnějších konfliktů části našich klientů s veřejností, kdy jejich tendence shlukovat se a tvořit postávající skupinky, v době kdy jsme měli uzavřený přístup do prostor K-centra, mohla být důvodem kritiky nájemců okolních domů a rodičů navštěvujících sousední mateřskou školku. Tím, že je K-centrum otevřeno bez přestávky, není u našich klientů důvod postávat a poutat na sebe pozornost.

K-centrum pořád pracuje pod odbornou supervizí externího supervizora. Kromě toho jsme absolvovali vzdělávání a stáže související s výkonem profese, za což jsme rádi, protože mnoho nabídek vzdělávání neumí obsáhnout specifikum adiktologické problematiky. Všichni zaměstnanci absolvovali minimální povinné vzdělávání dle zákona o sociálních službách, nicméně jsme požadované hodiny výrazně překročily. Účastnili jsme se těchto vzdělávacích aktivit: Základy poradenství a testování na HIV; Školení krizové intervence, asertivity, efektivní komunikace a PR; Letní škola HR; První pomoc; Dávky hmotné nouze; Doporučené postupy zvládání somatických komplikací u uživatelů návykových látek. Dále pak interní workshopy a semináře a také minimálně jednou v roce pořádáme týmové konference v rámci naší organizace.

Fungování K-centra hodnotíme jako výkonné. V porovnání s obdobím před rekonstrukcí se zlepšilo prostorové, materiální i technické zázemí celé služby, které má pozitivní dopad i v práci s klienty. Následující tabulka přehledně srovnává nárůst výkonů v porovnání s rokem 2018.

K-centrum Most	2018	2019
Počet klientů	527	742
Počet kontaktů	6 964	9 669
Počet vyměněných stříkaček	70 577	94 256
Testy HIV	24	38
Testy HCV	27	40
Testy BWR	23	37
Individuální poradenství	316	632
Počet výkonů	16 999	24 475
Telefonické, písemné a internetové poradenství	163	115

Personální složení:

Tým K–centra Most
Zleva: Bc. P. Skřivan DiS., Bc. K. Dokládalová, Bc. J. Isaiášová DiS., P. Kasal, PhDr. D. Jandová

PhDr. Dagmar Jandová – vedoucí programu

Petr Kasal – pracovník v sociálních službách

Bc. Jana Isaiášová, Dis – sociální pracovník

Bc. Klára Dokládalová – sociální pracovník

Bc. Pavel Skřivan, Dis – sociální pracovník

Lubomír Šlapka – pracovník v sociálních službách

Sídlo programu

K–centrum Most

P. Jilemnického 1929/9

434 01 Most

Kontakty

tel. č.: 476 102 288

e-mail: ambulance@mostknadeji.cz

vedoucí: 602 219 372

e-mail: vedouci.kcm@mostknadeji.cz

Výhled na rok 2020

Do roku 2020 chceme nadále zachovat minimálně tak dobrou kvalitu služeb, které poskytujeme a současně pracovat na jejich zlepšení. Potřebujeme více a hlavně efektivněji skloubit nové prostory, které máme po rekonstrukci a pozměněnou cílovou skupinu, která převážně navštěvuje kontaktní místnost. Chtěli bychom do kontaktní místnosti vnést více tematických nebo skupinových aktivit. Také se v dalších letech chceme více zaměřovat na individuální práci s klienty. Naším cílem je nadále udržet stávající tým pracovníků K-centra, který je důležitým pilířem pro rozvoj služby.

Kontaktní centrum Liberec (K-centrum Liberec, KCL)

Zhodnocení vývoje klientely

V roce 2019 evidujeme zvýšený počet mimořádných událostí, nejčastěji spojených s agresivitou klientů (poničení výměnné místnosti klientem, rvačka mezi klienty v KCL, omrzliny nohou, nález mrtvého muže na squatu atd.). Musíme podotknout, že tyto mimořádné události se veskrze děly mezi klienty, kteří se na půdě KCL potkávají, ale též jsme zaznamenali i agresivní chování zaměřené na pracovníky. Důvody, proč se tomu tak děje, mohou být mnohé. Krom toho, že klienti pouze kopírují obecné trendy v populaci, kdy též dochází k navyšování agresivity, může se toto dotýkat konfrontací mezi mladou a starou generací uživatelů. Staří uživatele mladé generaci nerozumí a ani nechtějí (i naopak), štvou je svým nerespektováním jakýchkoli elementárních pravidel, v neposlední řadě i tím, že mladá generace tu starou nepotřebuje (tak jako tomu bylo vždy v minulosti).

Zároveň jsme si vědomi i toho, že KCL tým byl v roce 2019 rozšířen o dalšího člena a je poměrně mladý. Klienti si tak musí zvykat na různé přístupy mnohočetného týmu.

V průběhu roku 2019 též evidujeme větší počet klientů s primární drogou alkohol. Toto vnáší leckdy do služby nové nároky na pracovníky, jak tyto klienty zvládat v interakci s klienty klasickými, pervitinovými. Zároveň toto vnáší nároky i na klienty samotné, kteří doposavad byli skutečně zvyklí na svou vlastní výlučnost pervitinových klientů. Alko klienti tedy přinášejí do KCL jisté napětí, jež panuje právě mezi těmito dvěma skupinami.

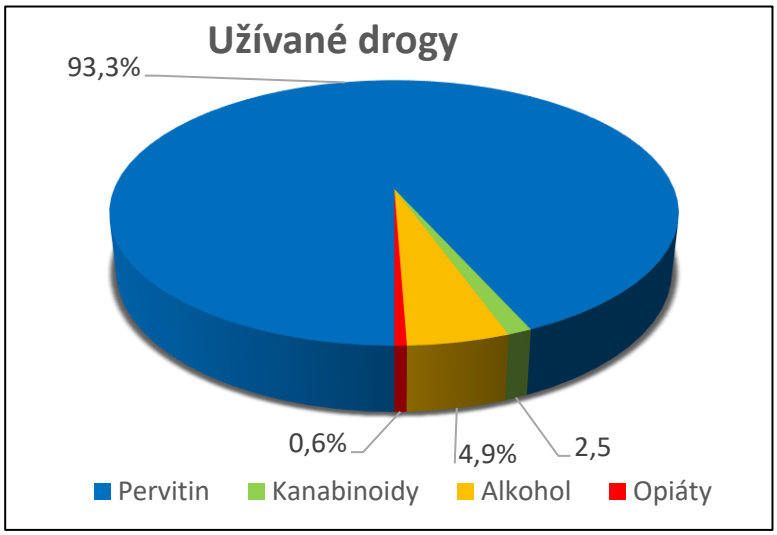

Častější užívání alkoholu mezi klienty může být taktéž způsobeno častým míněním klientů o tom, že když užívají alkohol, tak nemají problém s drogami, potažmo závislostí. Považují alkohol (správně) za legální a nenahlíží to, že se stále jedná o jednu závislost, kterou krmí různými způsoby. A my si myslíme, že to taktéž dělají kvůli tomu, že jsou zaměstnání, pro svůj pocit, aby nebyli brání jako uživatelé nelegálních drog, protože pití alkoholu je pro společnost sociálně přijatelné.

Zároveň pozorujeme, že vlivem stále dobré ekonomické situace a relativně dobré sociální stabilitě klientů, má drogová scéna tendence, se více uzavírat. Toto je obzvláště zřetelné na počtech sekundární výměny, nálezech jiných (z lékáren) pohozených stříkaček a snižujících se zakódovaných klientů (tedy vzrůstá počet těch klientů, kteří chtějí zachovat absolutní anonymitu).

I přesto nadále v Liberci v drtivé většině případu převažuje pervitin, užívaný intravenózně v kombinaci s THC, popřípadě s výše zmíněným alkoholem. Víceméně okrajovou záležitostí se i nadále jeví opiáty.

Kritické zhodnocení projektu

Klientská scéna si v roce 2019 pozvolna zvykala na změnu poskytování místa služby, jež šla ruku v ruce s přestěhováním všech služeb Mostu k naději ve městě Liberec, do Domu humanity Liberec, který je vyústěním projektu Multifunkčního sociální centra Liberec, který Most k naději realizoval již od roku 2016 a tímto jej úspěšně završil.

Zároveň během roku 2019 došlo k postupnému vybavení všech prostor Domu humanity Liberec, a tedy i KCL, novým nábytkem, bílou technikou a IT technikou.

Jsme skutečně rádi, že se nám celý tento projekt podařilo realizovat. Konečně jsme se tak dostali s kvalitou našich služeb na důstojnou úroveň. Nejen pro klienty, ale též i zázemím pro pracovníky. Zároveň nové prostory umožňují důstojně pracovat se sekundárními klienty našich služeb (rodiče, školy, instituce a jiní). Tímto zároveň vzrůstá počet besed, přednášek a exkurzí, jež se odehrávají v našich prostorách.

Ve výše popsaném kontextu, se nenaplnila obava z první poloviny roku, aby k nám nepřestali někteří klienti docházet, tím že budeme více viditelní; naopak evidujeme, že naše služby využívá mnohem více klientů-rodičů, než tomu bylo doposavad. Služba se tak stala důvěryhodná i pro tuto skupinu klientů (k čemuž jistě dopomohlo i vytvoření dvou vchodů pro tyto cílové skupiny; rodiče a abstinující klienti vchází jiným vchodem než uživatelé).

V první polovině roku jsme realizovali přednášky na základních školách v Hrádku nad Nisou, a to ve spolupráci s Terénními programy a Majákem o.p.s., které se zaměřovaly na žáky 6 až 9 tříd, pro které byly na míru vytvořeny přednášky „kolotoč závislosti“.

Následně z tohoto projektu se opět ve spolupráci s TP a Majákem o.p.s., zrodil další projekt „Mýtus zvaný jehla“. Tento reagoval na vzrůstající počet pohozených jehel v Libereckém kraji, a zároveň byl iniciován Rodinnou politikou Krajského úřadu Libereckého kraje. Projekt byl vytvořen ve třech úrovních: letáky, videa, přednášky. Všechny zaměřeny na nález injekční stříkačky, píchnutí o injekční stříkačku a závislost.

V roce 2019 vznikly též rodičovské skupiny pro pěstouny ve spolupráci s centrem Protěž. Tyto se realizují 1x za měsíc a vedou je dva pracovníci vedoucí KCL Mgr. Jana A. Koudelková a Bc. Jiří Simeth. Jedná se o rodiče, jež mají svěřeny do péče svá vnoučata a jejich rodiče jsou vždy uživatelé OPL.

V polovině roku proběhlo v KCL očkování klientů na HEP A. Akce byla realizována ve spolupráci s krajskou hygienickou stanicí v Liberci a Zdravotnickým ústavem v Liberci, poté co se v průběhu května objevily případy potvrzené HEP A v regionu. Očkování klientů probíhalo přímo v prostorách KCL, odpadly tak zdlouhavé asistence s nejistým výsledkem. Využito bylo 45 vakcín, které byly poskytnuty Ministerstvem zdravotnictví. Výskyt HEP A v Libereckém kraji ale neustal, větší počet nakažených se přesunul především do města Turnov, a proto jsme i nadále s Krajskou hygienickou stanicí spolupracovali, a to především na bázi kontaktování, popřípadě doprovázení potenciálních nakažených HEP A do Krajské nemocnice Liberec, aby došlo, co k nejrychlejšímu podchycení nemocných.

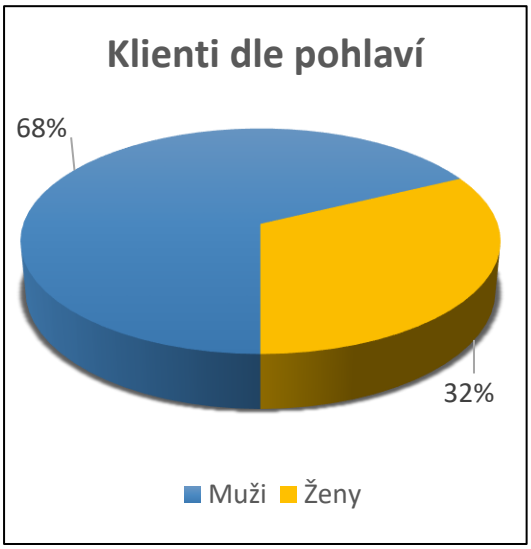

Je důležité též zmínit spolupráci s programem PPPZ (Protidrogový program v penitenciárních zařízeních). Klienti vystupující z VTOS (zejména Vazební věznice Liberec) jež prošli tímto programem, mnohdy vyhledávají KCL pro následnou, navazující péči.

Na samém sklonku roku 2019 jsme taktéž započali faktickou část projektu Sociálního multifunkčního centra Jablonec nad Nisou, výběrem stavební firmy, která by měla renovovat prostory na toto centrum určené.

V roce 2019 K-centrum nadále fungovalo v mnohých pracovních skupinách, které tematicky navazují na naši klientelu a práci s ní. Především jsme se tak mohli prezentovat v rámci Kulatých stolů pořádaných v rámci Libereckého kraje, ale též i pracovních skupin Agentury pro sociální začleňování. Nově pak K-centrum navázalo spolupráci s hepatologií IKEM v Praze, kam v případě potřeby doprovázíme své klienty v započetí léčby HCV.

Významnou ve spolupráci je Krajská hygienická stanice v Liberci, zvláště v oblasti snižování rizik spojených s užíváním drog. K-centru například umožňuje reagovat na zvýšený výskyt nakažlivých chorob na Liberecku apod.

Výborná spolupráce je navázána s Probační a mediační službou v Liberci a Jablonci nad Nisou v rámci výkonu alternativního trestu obecně prospěšných prací.

Spolupráci se zařízeními v síti péče o uživatele drog hodnotíme jako kvalitní. S potřebou ústavní protitoxikomanické léčby oslovujeme nejčastěji PL v Červeném Dvoře, PL a TK Bílá Voda, PL Horní Beřkovice a TK Karlov. V rámci Libereckého kraje stále citelně chybí zařízení pro ústavní střednědobou léčbu. I nadále pociťujeme spolupráci s detoxikačním oddělením Liberecké krajské nemocnice jako spíše špatně realizovatelnou než efektivní.

K-centrum spolupracuje s infekční ambulancí v krajské nemocnici v Liberci v rámci testování na HIV, HCV a syfilis, dále pak zařízení spolupracuje vždy s minimálně jedním praktickým lékařem, zubařem, gynekologem, psychiatrem, a s lékařem, jenž zajišťuje substituční léčbu (z tohoto hlediska však vnímáme poměrně špatnou dostupnost této služby, kdy se jediný lékař zajišťující substituční léčbu nachází až v Semilech, respektive v Libštátu).

Výborná spolupráce je navázána s Magistrátem města Liberce, s Krajským úřadem Libereckého kraje, s krajskou protidrogovou koordinátorkou paní Mgr. Janou Pavlů. Díky zapojení obcí do spolufinancování protidrogové politiky Libereckého kraje se jeví velmi příznivě také spolupráce s městy Jablonce nad Nisou, Hrádek nad Nisou, Turnova a Frýdlantu v Čechách.

K – Centrum Liberec	**2018**	**2019**
Počet klientů	913	936
Počet kontaktů	10 208	9790
Počet výkonů	20 648	22 136
Počet vyměněných stříkaček	129 825	127 938
Testy HIV	60	75
Testy HCV	66	77
Testy BWR	53	68
Individuální poradenství	262	347
Telefonické, písemné a internetové poradenství	420	581

Personální složení: Mgr. Jana Alexandra Koudelková – vedoucí programu, sociální pracovník

Bc. Jiří Simeth – zástupce vedoucí, pracovník v sociálních službách

Lubomír Brůžek, DiS. – sociální pracovník

Ingrid Bikárová – pracovník v sociálních službách

Pavel Váňa – pracovník v sociálních službách

Adéla Hrdinová (od 06/2019) – pracovník v sociálních službách

Mgr. Pavla Makovská Dolanská – supervizor

Sídlo programu

K-centrum Liberec,

Felberova 256/11, 460 01 Liberec

Kontakty

Tel. č.: 482 713 002, 775 624 246

e-mail: kc.liberec@mostknadeji.cz

vedouci.kc@mostknadeji.cz

Výhled na rok 2020

V roce 2020 plánujeme realizovat a v ideálním případě dokončit projekt Multifunkční sociální centrum v Jablonci nad Nisou, kde plánujeme otevřít detašované pracoviště K-centra Liberec. Budeme se také snažit navázat na úspěšný projekt „Mýtus zvaný jehla“, který jsme spolu s Majákem vytvořili v loňském roce, a to především realizací dalších přednášek.

Tým KCL
Zleva: Bc. Jiří Simeth, Mgr. Jana A. Koudelková, Lubomír Brůžek DiS., Adéla Hrdinová, Ingrid Bikárová, Pavel Váňa

Kontaktní centrum Česká Lípa
(K-centrum Česká Lípa,KCCL)

Zhodnocení roku 2019

Kontaktní centrum v České Lípě je jediné, nezastupitelné zařízení tohoto druhu na Českolipsku. Poskytuje ambulantní formou sociální a adiktologické služby. V nízkoprahových podmínkách toto zajišťuje systematickou prací u problémových uživatelů nelegálních drog, včetně alkoholu. K-centrum se podílí na snižování zdravotních rizik, která plynou z nitrožilního užívání drog (Harm reduction). Současně přispívá k ochraně veřejného zdraví.

Na podnět klientů jsme došli k zamyšlení, ponechat otevřenu kontaktní místnost pro uživatele alkoholu a uživatele nelegálních drog smíšeně. Předešlý rok byly skupiny děleny na dopolední a odpolední skupinu. Dopoledne nás navštěvovali uživatelé alkoholu, odpoledne uživatelé nealkoholických drog. Na začátku roku 2019 došlo tedy ke změně, a pobyt na kontaktní místnosti byl umožněn oběma skupinám společně, s možností využívat kontaktní místnosti opakovaně na hodinu dopoledne a hodinu odpoledne. V případě sociálního poradenství, dohledávání práce či ubytování mohli klienti využít dobu pobytu až na dvě hodiny. Skupiny se prolínaly, ale nezaznamenali jsme žádný problém a nevoli. Spíše to vyvolalo u klientů kladný ohlas. Přizpůsobili jsme se tak potřebám klientů. Ohraničená doba byla limitující, a pro část klientů nevyhovující (pracují nebo se z určitého důvodu nemohli dostavit v jim stanovenou dobu: odpoledne/dopoledne).

Začátek roku 2019 se nesl v určité nejistotě dalšího působení našich služeb, především vhodného zázemí pro naše služby. Vnímáme potřebu renovace prostor, která by měla významný vliv na zvýšení efektivity a kvality poskytovaných služeb pro klienty K-centra, ale též ke zlepšení zázemí zaměstnanců služby. Naší snahou po celý rok bylo vykomunikovat s vlastníkem objektu financování částečné renovace prostor.

Celkově byl rok 2019 ve vykazování hlavních indikátorů podobný jako minulý rok, a jako každoročně s mírným navýšením indikátorů kontaktní místnosti a hygienického servisu. V tomto roce v prvním pololetí došlo k mírnému poklesu u základních indikátorů služby, nicméně to byl propad u dvou měsíců. V druhém pololetí výměnný program stoupl nad hranici 3,5tis. ks vyměněných jehel, a do konce roku docházelo každý měsíc k výměně cca 3,5tis. Hlavní indikátory se mírně zvedly a navýšila se návštěvnost na kontaktní místnosti. Zaznamenali jsme větší zájem o služby ze strany klientů z romské minority. V minulosti využívali spíše výměnného programu (sekundární výměny). V roce 2019 si k nám nacházeli cestu i ohledně doplňkových služeb – pobyt na kontaktní místnosti využívali pravidelně.

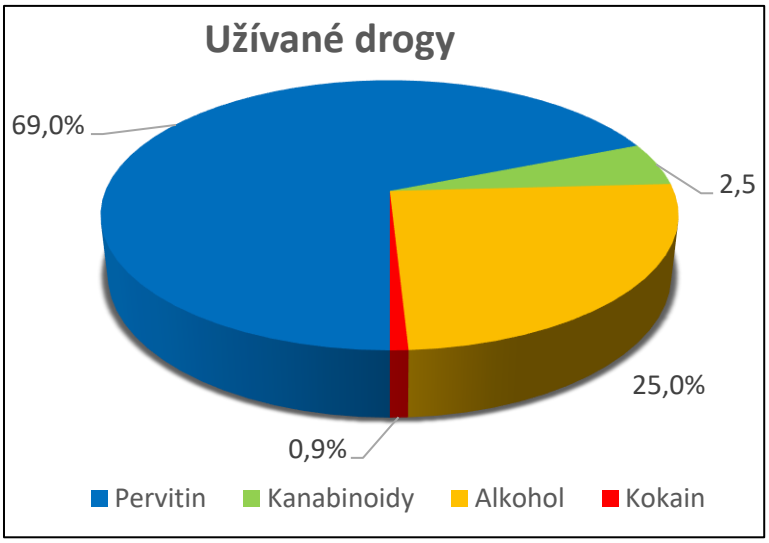

Klienti se více zajímali o sezónní práci. Nabídka je pro naše klienty dostačující, zároveň mají možnost ubytování. Zaznamenali jsme opět oproti minulému roku navýšení prvokontaktů. V roce 2018 jich bylo 76, letos za stejné sledované období jich bylo 140, z toho 9-ti osobám byla služba odmítnuta. Nespadaly do cílové skupiny. Stále převládají uživatelé pervitinu a alkoholu. Více zaznamenáváme zneužívání léků a toluenu. K-centrum navštěvuje z celkového počtu klientů 73 % mužů, uživatelů drog. Uživatele

kokainu registrujeme pouze jednoho, co se týká návštěvnosti uživatelů primárně užívající marihuanu, ta byla standartní jako v roce 2018. Z celkového počtu uživatelů je zanedbatelná. V roce 2019 využilo služeb K-centra 217 klientů, opakovaně. Telefonické, písemné a internetové poradenství se více jak o dvojnásobek zvedlo. Ke sklonku roku se více klientů zajímalo o léčbu své závislosti. Drogová scéna na Českolipsku se nemění. Zůstává stále více uzavřená. Pervitin je nadále primární drogou našich klientů.

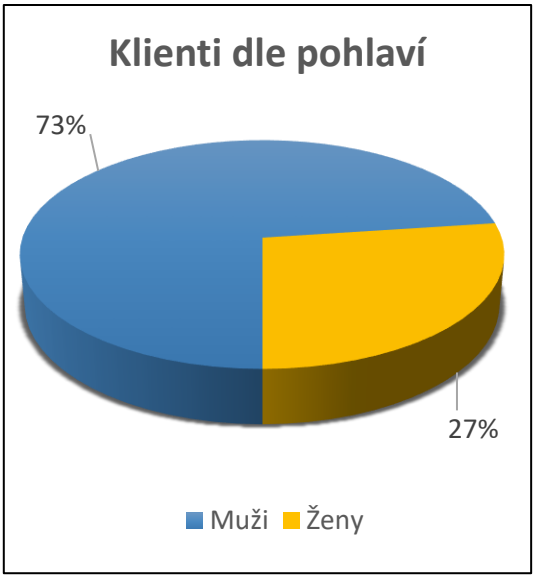

V listopadu proběhl mezinárodní týden testování na HIV, HCV a toto způsobilo nárůst provedených testů. O testy byl zájem i z řad neuživatelů drog. Protestovali jsme 7 osob. Na přenosné infekční choroby, především hepatitidu typu C a HIV bylo protestováno celkem 23 osob.

V rámci Týdne sociálních služeb jsme uspořádali Den otevřených dveří. Navštívily nás skupiny studentů středního učiliště.

V roce 2019 jsme poskytovali přednášky o nízkoprahových službách v K-centru a o terénním programu v DD v České Lípě, pro deváté ročníky ZŠ, pro první ročníky středního učiliště v České Lípě. Po celý rok jsme poskytovali zájemcům možnost stáží v našem zařízení. Studentům vysokých škol sociálního zaměření se zájmem o náslechovou nebo dlouhodobou stáž, zájemcům z řad pracovníků z jiné sociální služby.
Závěr roku nebyl ve svých statistických údajích oproti předchozím měsícům nijak významnější. Výměnný program se držel nad hranicí tří tisíc vydaných injekčních setů. Celkem bylo za rok 2019 vydáno 35 125 injekčních setů.

K-centrum navázalo spolupráci s hepatologií IKEM v Praze, kam v případě potřeby doprovázíme své klienty v započetí léčby HCV.
Co se týká spolupráce se zařízeními, je situace neměnná a již standartní. K-centrum se zapojuje každoročně do pracovních skupin, které tematicky navazují na naši klientelu, a prezentuje svoji službu v rámci Kulatých stolů. Spolupráci se zařízeními v síti péče o uživatele drog hodnotíme jako minulý rok za kvalitní.

K-centrum Česká Lípa spolupracuje v rámci sítě sociálních služeb v České Lípě s dostupnými službami, jež jsou významné pro zajištění kvalitní péče a následné péče pro osoby ohrožené sociálním vyloučením či přímo pro uživatele návykových látek, např. Azylový dům pro matky s dětmi "Jonáš", sociální odbor apod. Pro zprostředkování či odkaz na zdravotní ošetření oslovujeme nejčastěji chirurgickou ambulanci MUDr. Tejnory, a pro registraci nových pacientů praktického lékaře MUDr. Hadru. Spolupracujeme s psychiatrií, s Mgr. Začalovou, psychoterapeutkou, jež na českolipské psychiatrii vede individuální terapie a abstinenční skupiny, a s MUDr. Hnídkem, psychiatrem, který má abstinenční skupiny pro uživatele.

Každoročně lze považovat za dobrou spolupráci se sociálním odborem Města Nový Bor a Doksy, kteří využívají spolupráce s našimi ambulantními a terénními nízkoprahovými službami. Tak jako každý rok i tento jsme byli účastníci několik významných schůzek a setkání např. v rámci komunitního plánování města Česká Lípa, pracovních skupin tvorby akčního plánu a Plánu protidrogové politiky Libereckého kraje, setkání u Kulatých stolů zřizovatelů sociálních služeb na Českolipsku, schůzky s městskou policií Česká Lípa. Spolupracujeme s probační a mediační službou v České Lípě v rámci obecně prospěšných prací. Navázali jsme spolupráci s organizací Rozkoš bez rizika, která začala působit i na Českolipsku, a to

ohledně delegace klientů. Velice dobrou spolupráci máme s Bezplatnou právní poradnou „Déčko Liberec“, která má pobočku V České Lípě.

K-centrum sídlí v ulici Hálkova 1794, Česká Lípa. Pracovní doba je od 8:00 do 12:00 hod. a od 12:30 do 16:30 hod. každý všední den.

Kontaktní místnost je pro uživatele otevřena každý všední den dopoledne od 9:00 – 11:00 hod. a odpoledne od 12:30 – 16:00 hod. primárně na jednu hodinu. Doba je klienty efektivně využívána.

	2018	**2019**
Počet klientů	212	217
Počet kontaktů	3183	3300
Počet výkonů	10412	11027
Počet vyměněných stříkaček	37542	35125
Testy HIV	15	21
Testy HCV	17	24
Testy BWR	1	-
Individuální poradenství	102	83
Telefonické, písemné a internetové poradenství	40	100

Personální složení:

Vladimíra Matuchová Zaspalová – vedoucí programu, pracovník v sociálních službách

Leona Hermanová - pracovník v sociálních službách

Lucie Charousková - pracovník v sociálních službách/půl úvazek

David Slaboň - pracovník v sociálních službách/půl úvazek

Mgr. Jana A. Koudelková - intervizor

Mgr. Michal Zahradník – supervizor.

Sídlo programu

K-centrum Česká Lípa

Hálkova 1794, 470 01 Česká Lípa

Kontakty

tel. č.: 487 831 545, 724 246 771

e-mail: kc.ceskalipa@mostknadeji.cz

vedouci.kccl@mostknadeji.cz

Výhled na rok 2020

Primárním cílem je stále ochrana veřejného zdraví – veřejného života. Cílem K-centra Česká Lípa pro rok 2020 je zachování stejné kvality služeb jako v roce předešlém. Věříme v udržení kvalitního týmu. Našim hlavním cílem a snahou bude i nadále zachovávat a vytvářet takové podmínky, které podpoří efektivitu služby i přes přetrvávající nedostatky v umístění služby a působení v zastaralých pronajatých prostorách. Stále je naším výhledem projednat s vlastníkem objektu zkultivování prostor tak, aby se staly komfortnější pro klienty a pro výkon práce zaměstnanců. V roce 2020 bychom i nadále chtěli spolupracovat s místními ZŠ a středními školami v poskytování přednášek.

Tým KCCL
zleva: L. Charousková, D. Slaboň, L. Hermanová, V. Zaspalová

Kontaktní centrum Žatec(K-centrum Žatec, KCZ)

Zhodnocení roku 2019

Program funguje již sedmým rokem. Stále získáváme nové klienty, kteří naše služby doporučují ostatním potencionálním uživatelům. S velkou částí klientů se nám daří dlouhodobě pracovat. Program tedy poskytuje služby více klientům (v počáteční fázi obvykle anonymním) a provází je pomocí i motivací jejich drogovou kariérou.

Projekt se specializuje na minimalizaci rizik a škod spojených s užíváním drog (včasná intervence a Harm Reduction, sociální práce). Následně je pak možné využít stabilní spolupráce k přechodu do péče dalších, následných, léčebných institucí.

Zdravotní stav mladší generace uživatelů (tedy těch, jimž bylo možno po celou dobu jejich drogové kariéry poskytovat služby Harm Reduction), se zdá lepší ve srovnání se starší generací ve srovnatelném období jejich drogové kariéry, což, jak lze předpokládat, má a bude mít vliv na snižování finanční náročnosti lékařské péče o uživatele.

Náš program je jediný tohoto typu v celém Lounském regionu, který nabízí zdarma **hygienický servis** (sprchování a praní prádla), který prokazatelně snižuje hepatitidu a tím snižuje i finanční náklady státu i rozpočet měst. Většina našich potencionálních klientů nemá zkušenost s žádnou jinou pomáhající sociální službou, a proto je velkým úspěchem každý nový klient, který překoná stud a navštíví naše zařízení.

Dále nabízíme klientům **potravinový servis** (káva, čaj, polévka). Nadále spolupracujeme s potravinovou bankou Džbánsko, která nám dodává potraviny pro klienty. Zaměstnanci K-centra se zúčastňují národních potravinových sbírek pro tuto organizaci. **Kontaktní místnost** (klienti zde mohou strávit 1h v teple a sociální pracovníci s nimi hovoří o nezbytných informacích například o zdravotních rizicích spojených s užíváním drog, možnostech léčby, bezpečnější užívání drog a dále pracují na motivaci klienta ke změně jeho současného stavu). **Poradenskou činnost** využívají klienti i při zájmu o léčbu v psychiatrické léčebně či obdobném zařízení. V Kontaktním centru realizujeme rodinná poradenství a individuální konzultace. S každým klientem je pracováno individuálně a je s ním sestaven individuální plán, sám klient se aktivně podílí na krocích vedoucích ke zlepšení zdravotního a sociálního stavu. Všechny služby jsou poskytované **anonymně** a **zdarma**.

Pokračujeme v promítání filmů, kterého mohou klienti využít dle zájmu a určitých pravidel v polovině pracovního týdne. Účelem má být nastavit klientům pravidelný režim (zodpovědnost při respektování času promítání), motivační působení pracovníků na klienty. V určitých obdobích (Velikonoce, vítání jara, podzim, Vánoce) jsme pro klienty připravovali tematický program (jídlo, hudba, výzdoba, atd.), cílem bylo připomenutí tradic. Tyto aktivity jsou příjemným zpestřením, klienti je hodnotí pozitivně a aktivně se zapojují.

Klienti mohou své názory projevit několika způsoby písemně či ústně, kde mohou vyjádřit své připomínky, stížnosti a náměty, které jsou vyhodnoceny, a výsledek jim je sdělen. Nejvíce se podílí na sdílených informací na nástěnky a výzdobě kontaktní místnosti.

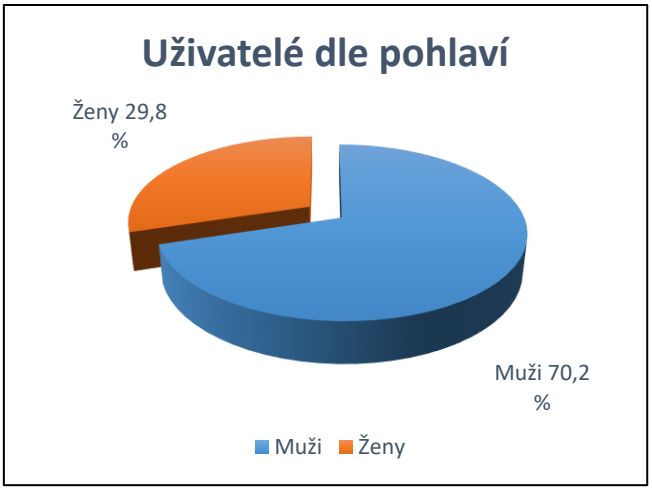

Pracovní doba zůstává nezměněna a to od 8:00 do 16:30, kontaktní místnost od 12:30 do 16:00.

Pracovníci se zúčastnili několika kurzů a stáží. Reprezentujeme se na Dnech sociálních služeb v Lounech a Podbořanech. V dubnu se dvě zaměstnankyně zúčastnily akce „Uklidíme Česko“. V květnu pracovníci prošli školením BOZP. V červnu dvě kolegyně absolvovaly Letní školu Harm Reduction v Soběšíně. V září byl zaveden profil na sociální síti Facebook pro lepší komunikaci s klienty, kteří až tak často do K-centra nedocházejí. V říjnu se zúčastnil celý tým Komunity na Lesné, kde probíhaly přednášky a po návratu proběhly dva kurzy – „Na řešení zaměřená komunikace a poradenství v pomáhajících profesích“ a „Od papíru k praxi“. Dále v tomto měsíci proběhl na našem pracovišti Den otevřených dveří.

Také ke konci roku proběhlo několik výměnných stáží s organizací Světlo Kadaň a Chomutov.

Stále spolupracujeme s probační a mediační službou v Lounech v rámci obecně prospěšných prací. V roce 2019 u nás tento trest vykonávali 2 muži. Náš program umožňuje i výkon školským zřízením a jiným institucím (sociální úřady, organizace se sociálním působením, …). V regionu poskytujeme informační materiály a možnost prezentace nebo využití programů Kontaktního centra. Prezentace činnosti Kontaktního centra probíhají dle poptávky na jednotlivých školských zařízeních v regionu nebo přímo u nás v organizaci.

Dále se podílíme se sociálními odbory měst v regionu okr. Louny na vytváření dlouhodobých komunitních plánů měst a obcí (ve skupinách: rodina a dítě, občané v přechodné krizi, osoby ohrožené drogou, jednotlivci a skupiny ohrožené sociálním vyloučením) a za Ústecký kraj na vytváření krajského komunitního plánu. Daří se nám spolupracovat s centrem Podkrušnohoří, díky nimž jsme zaměstnali několik účastníků jejich projektů na pozici uklízečky.

Oproti minulému roku převážně všechny hodnoty služeb vzrostly. Největší nárůst služeb se týká sociální práce.

Průměrný počet vyměněných jehel v roce 2018 byl 2.703 ks měsíčně v roce 2019 stoupl na 3.200 ks.

Klienti, kteří využívají výměnný program, mění také určité množství zdravotního materiálu i osobám, které prozatím nejsou s naší organizací v kontaktu. Služba se tím dostává do větší povědomosti nám skryté cílové skupiny, také výborně funguje spolupráce s odbornými i jinými organizacemi v regionu.

Cílová skupina

Cílová skupina se i nadále příliš nezměnila. Jde o osoby, které jsou v kontaktu s drogou (nejčastěji pervitin, jiné medikamenty a marihuana/alkohol) a osoby jim blízké (především rodiče). Počet registrovaných uživatelů drog v programu se odráží od aktuální situace na drogové scéně, což stále hodně ovlivňují policejní zásahy proti distributorům a výrobcům nelegálních drog a omamných látek. I nadále je největší počet klientů, kteří užívají drogu pervitin. Zvýšil se počet klientů kombinující medikamenty a alkohol. Celkově lze v regionu pozorovat nárůst užívání OPL (pervitin a THC). Drogu si aplikují nitrožilně, proto se s nimi pracuje hlavně na zlepšení jejich zdravotního stavu pomocí „Harm

Reduction“. Tyto zásady přijímají a seznamují s nimi i ostatní uživatele. Sami klienti pociťují zlepšení jejich stavu, výrazně se snížil výskyt abscesů a zánětů, díky tomu nemají potřebu vyhledávat lékařskou pomoc. Dále využívají možnosti screeningových testů na Hepatitidu typu C, B a HIV a LUES.

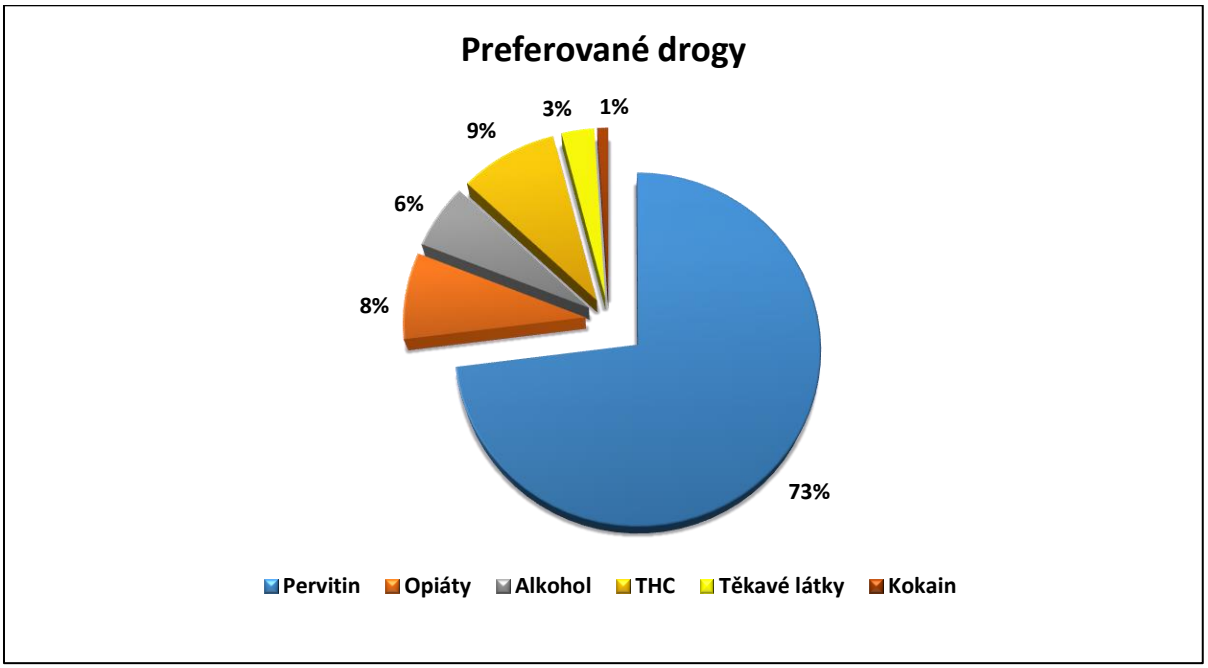

V regionu je nejvíce uživatelů, kteří pervitin aplikují nitrožilně. Často jde o klienty, kteří spadají do mladší věkové kategorie a nemají potřebu navštěvovat kontaktní centrum.

Převážná část našich klientů se začala živit různými brigádami (stavební práce, stěhování, úklid prostor) skupina jedinců přesto zůstává bez domova (bydlí po squatech, stanech či známých), ale snaží se o zlepšení jejich životního stylu. V současnosti má město Žatec přeplněné ubytovny a nájmy jsou v této lokalitě velmi vysoké díky průmyslové zóně Triangel, proto se našim klientům nedaří dostat z ulice, i když si najdou práci. Je pro ně obtížné našetřit na kauce, často je okradou. Někteří nezadaní využívají zdejší Azylový dům pro muže, aby měli nějaké zázemí. Ti, co mají přítelkyně, tak zůstávají na ulici, jelikož pro ženy nic ve městě není. Dost často pracují bez pracovní smlouvy, což jim nedoporučujeme, jelikož se stává, že jim za práci nezaplatí. Tento rok jsme se také setkali se zvýšenou agresí vůči klientům samým i vůči pracovníkům. V převážné většině to bylo způsobené kombinováním medikamentů a pervitinu, alkoholu.

V romské menšině se daří navazovat nové kontakty. Využívají nejvíce výměnný program a potravinovou pomoc. O jiné služby nemají zájem.

Mezi dlouhodobě užívajícími klienty (přes 40 let) lze pozorovat větší poptávku po sociálních službách a zároveň jisté rozdělení na skupinu těch, kteří stále méně potřebují

a vyhledávají služby Harm Reduction a zdají se být zdravotně i sociálně stabilizovaní, a na skupinu těch, kteří po pokusech o pozitivní životní obrat dospěli do fáze rezignace, která se projevuje hlavně masivnějším užíváním drog s hlubším sociálním a zdravotním propadem.

Sledovaná hodnota	2018	2019
Počet uživatelů	155	130
Počet injekčních uživatelů	81	69
Neuživatelé, rodina a jiné blízké osoby	38	30
Počet kontaktů	2 459	2 552
Injekční stříkačky	32 437	35 050

Personální složení: Martin Motl, DiS. – vedoucí programu

Aneta Lávičková – odborný pracovník

Bc. Veronika Baštová – odborný pracovník

Andrea Kočková, DiS. – odborný pracovník

Alice Hromádková – odborný pracovník

Michaela Švejdová – odborný pracovník

Ing. Jaroslav Petrůj – odborný pracovník

Lubomír Šlapka – odborný pracovník

RNDr. Renata Svobodová – supervizor

Sídlo programu

K-centrum Žatec

Dvořákova 11

438 01 Žatec

Kontakty

tel. č.: 602 219 371

608 273 794

web: www.mostknadeji.eu

e-mail: vedouci.kcz@mostknadeji.cz

Modrý dům K-centra v Žatci je v horní části náměstí Svobody, několik metrů od Lékárny

Výhled na rok 2020

V roce 2020 nás čeká částečná obnova kancelářského vybavení. Zaměstnanci budou pracovat na zvyšování kvalifikace (kurzy, školení, VŠ, odborná literatura). Dalším cílem je stále udržovat spolupráce s organizacemi (Úřad práce, sociální odbory, organizace v bývalém okr. Louny) a proškolení na bezpečnost při sběru jehel a infekčních nemocí, veřejnosti, Městské policie a Armáda ČR.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Terénní protidrogový program pro okres Most, Teplice a Louny

Zhodnocení roku 2019

V roce 2019 působil terénní protidrogový program ve městech Most, Litvínov, Bílina, Osek, Duchcov, Žatec a Louny a v jejich přilehlých obcích. Terénní pracovníci ve všech městech monitorovali drogovou scénu se snahou reagovat ne její změny. Vyhledávali latentní uživatele drog a poskytovali potřebné služby již nakontaktovaným klientům. Službu ve všech městech zajišťovalo celkem 11 terénních pracovníků (7 sociálních pracovníků + 4 pracovníci v sociálních službách).

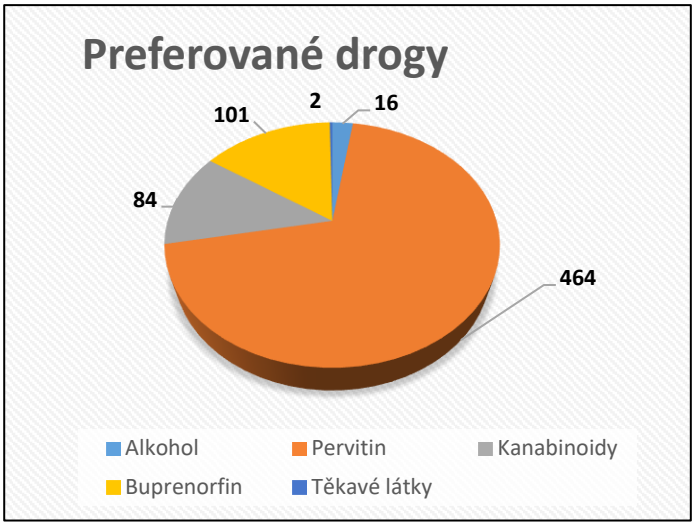

Od 1. 4. 2017 do 31. 12. 2020 je terénní program zapojen do projektu Krajského úřadu Ústeckého kraje „Podpora sociálních služeb Ústeckého kraje 2“, registrační číslo projektu CZ.03.2.60/ 15_005_5703.

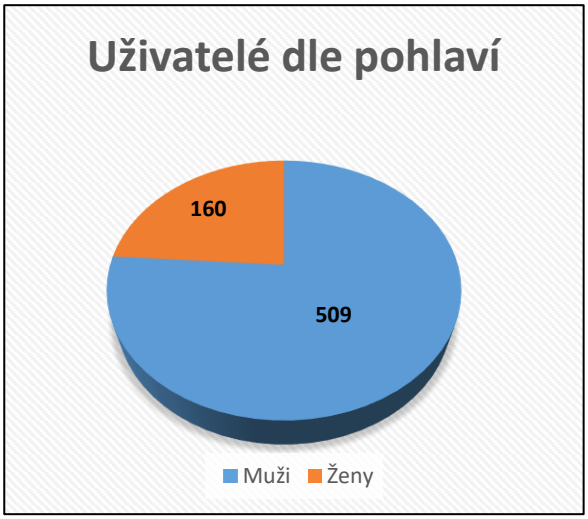

I v tomto roce se terénní pracovníci snažili po celý rok věnovat klientům maximální péči a poskytovat jim podporu a pomoc. Během roku 2019 terénní pracovníci pracovali s 669 uživateli drog, se kterými byli v kontaktu 3561krát. Podařilo se jim vyhledat 142 nových uživatelů drog. Dále pracovníci poskytli prostřednictvím výměnného programu celkem 148754 ks injekčního materiálu společně s doprovodným HR (Harm reduction) materiálem (sterilní vody, alkoholové polštářky, filtry apod.). Na území měst, které má služba v působnosti našli a bezpečně zlikvidovali pracovníci 1013 ks použitého injekčního materiálu.

V roce 2019 se nám podařilo projít úspěšně metodickou návštěvou České asociace streetwork, čímž jsme prokázali, že služby klientům poskytujeme odborně a správně. Služba se stala členem ČAS. I nadále se terénní pracovníci snažili zachovat důvěru klientů, monitorovali a pronikali do lokalit, která jsou označena za sociálně vyloučené nebo deprimované lokality. Podíleli se na rozvoji služby a na zkvalitňování služeb pro klienty.

Personální obsazení:

Ing. Lenka Acs Holakovská, DiS. – vedoucí programu; sociální pracovník
Tel. č. 725 457 260 e-mail: vedouci.atk@mostknadeji.cz

PaedDr. Vladimír Šik, Ph.D. – supervizor

TERÉN LITVÍNOV A JANOV
Bc. Michela Nezbedová, DiS. – terénní sociální pracovník; zástupce vedoucího
Barbora Suchá, DiS. – terénní sociální pracovník
Lenka Francová – terénní pracovník v sociálních službách;
Tel. č. 725 434 742

TERÉN MOST A CHANOV
Bc. Olga Baťková, DiS. – terénní sociální pracovník (od 2/2020 MD)
Bc. Vladimír Pechek, DiS. – terénní sociální pracovník
Karel Fiala – terénní pracovník v sociálních službách (ŽL – THC terén)
Bc. Marcela Mollová – terénní sociální pracovník (od 5/2020)
Tel. č. 607 142 710

TERÉN BÍLINA, OSEK, DUCHCOV
Pavel Švec – terénní pracovník v sociálních službách
Tomáš Dupák - terénní pracovník v sociálních službách
Tel. č. 722 184 445

TERÉN ŽATEC A LOUNY
Jakub Benda, DiS. – terénní sociální pracovník
Petra Hiršlová, DiS. – terénní sociální pracovník
Tel. č. 776 238 693

Terén Most a Chanov	2018	2019
Počet vydaných inj. stříkaček	41141	29253
Počet přijatých inj. stříkaček	39328	27529
Počet kontaktů	2175	1096
Počet klientů	223	219
Terén Litvínov	**2018**	**2019**
Počet vydaných inj. stříkaček	40926	49982
Počet přijatých inj. stříkaček	40926	50473
Počet kontaktů	1273	1409
Počet klientů	99	111

Terén Bílina	2018	2019
Počet vydaných inj. stříkaček	32118	43704
Počet přijatých inj. stříkaček	31658	43278
Počet kontaktů	649	677
Počet klientů	177	193
Terén Duchcov	**2018**	**2019**
Počet vydaných inj. stříkaček	960	1865
Počet přijatých inj. stříkaček	961	1865
Počet kontaktů	20	35
Počet klientů	2	3
Terén Osek	**2018**	**2019**
Počet vydaných inj. stříkaček	8320	11830
Počet přijatých inj. stříkaček	8324	11832
Počet kontaktů	153	160
Počet klientů	12	19
Terén Žatec	**2018**	**2019**
Počet vydaných inj. stříkaček	7621	8290
Počet přijatých inj. stříkaček	7653	8337
Počet kontaktů	136	137
Počet klientů	20	17
Terén Louny	**2018**	**2019**
Počet vydaných injekčních stříkaček	4655	3830
Počet přijatých injekčních stříkaček	4955	3832
Počet kontaktů	57	47
Počet klientů	11	8

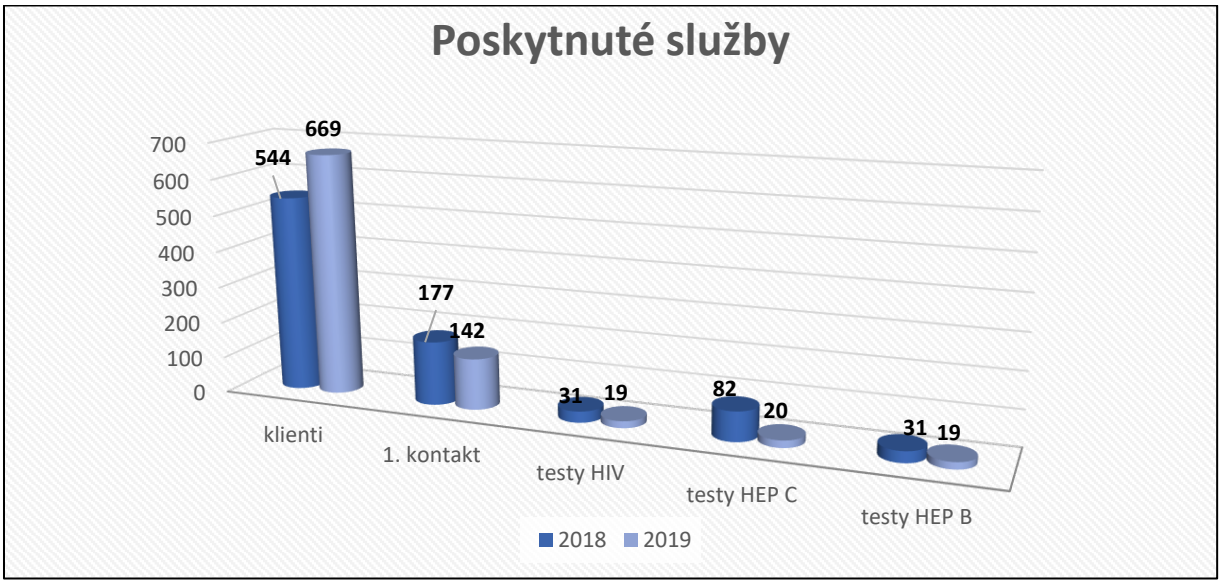

Výhled na rok 2020

V roce 2020 se budeme snažit poskytovat kvalitní služby klientům, monitorovat a vyhodnocovat stavy drogových scén ve všech městech, ve kterých program působí. Fenoménem posledních několika let zůstává neochota a malý zájem klientů nechat se pravidelně testovat screeningovými testy na infekční onemocnění jako je hepatitida typu B a C, HIV/AIDS a Syfilis. V následujícím roce se budeme snažit tento fenomén odstranit a snažit se klienty více motivovat k testování. Budeme se snažit udržet si dobrou pověst a důvěru klientů nejen v lokalitách, které se vyznačují jako uzavřené nebo sociálně vyloučené, především lokalita Most – Chanov, Bílina – Teplické předměstí a Litvínov – Janov a do kterých se nám v minulých letech podařilo proniknout a získat si důvěru jejích obyvatel. I nadále se budeme snažit předávat příklady dobré praxe a sdílet informace a zkušenosti s jinými poskytovateli a institucemi a plnit stanovený plán rozvoje služby.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Sociální protidrogová poradna Janov (SPP)

Od března roku 2017 funguje na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace MPSV Projekt „Sociální protidrogová poradna“, registrační číslo CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_042/0006093.

Zhodnocení roku 2019

V sociálně vyloučené lokalitě Litvínov – Janov, již třetím rokem poskytujeme ambulantní služby odborného sociálního poradenství zaměřené na závislostní chování. Za tu dobu dobu se nám podařilo navázat spolupráci s 214 klienty. Během tohoto roku došlo k personálním změnám. V červenci ukončila pracovní poměr stávající vedoucí služby a zároveň sociální pracovnice Iveta Thueserová, DiS. Na pozici vedoucího ji nahradil Lubomír Šlapka. Na pozici sociálního pracovníka ji nahradila Bc. Marcela Mollová. Nově na pozici odborného garanta služby byla zařazena Ing. Lenka Acs Holakovská, DiS. V tomto roce bylo prioritou zajistit financování služby na rok 2020, což se podařilo a po ukončení financování z ESF (únor 2020) bude tak služba i nadále pomáhat potřebným.

Rok 2019 byl srovnatelný s rokem 2018. Nejčastěji využívanou službou bylo poradenství na téma závislost včetně poradenství HR. Další častěji využívané služby byly problémy v rodině, problémy s bydlením a s tím spojené vyřizování sociálních dávek. Méně časté byly služby s vyřízením osobních dokladů, zadluženost a služba „Chci do práce“. Díky své zadluženosti volí klienti raději práci „načerno“. Velmi dobře fungovala spolupráce s terénními drogovými pracovníky pro oblast Litvínov v rámci oboustranného odkazování klientů.

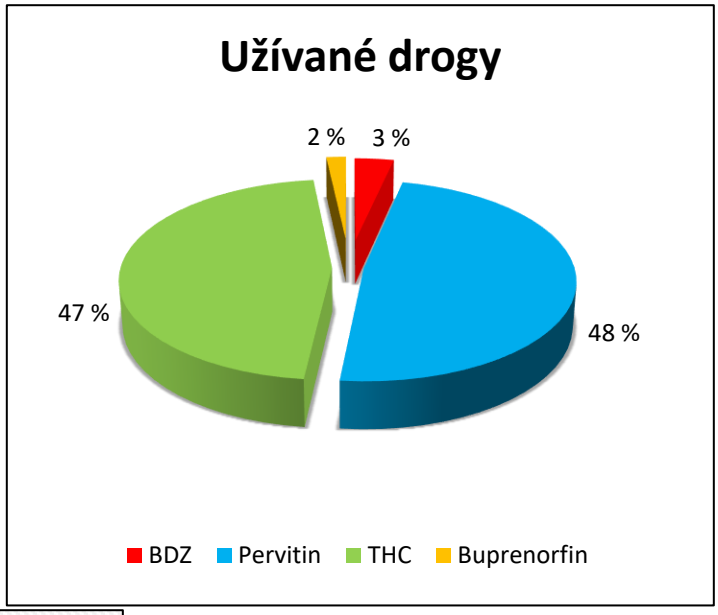

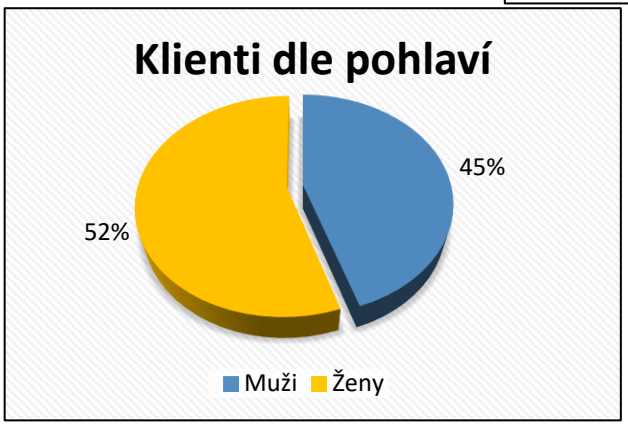

V rámci tohoto období byly poskytnuty služby celkem 131 klientům, z toho bylo 32 žen a 26 mužů. Za rok 2019 službu využilo 62 (58+4 NCC) nových klientů, z toho 28 uživatelů drog a 30 osob blízkých uživatelům drog. Služba byla odmítnuta 4 zájemcům, jelikož nespadali do cílové skupiny.

Sociální protidrogová poradna Litvínov	2018	2019
Počet klientů	141	131
Počet kontaktů	268	245
Počet nových klientů	102	62
Krizová intervence	11	8
Individuální poradenství pro uživatele drog	151	148
Skupinová práce	13	25
Poradenství pro osoby blízké UD	59	38
Telefonické a písemné poradenství	28	25

Personální složení:

Iveta Theuserová, DiS. – vedoucí služby; sociální pracovník do 31.7.2019
Lubomír Šlapka – vedoucí služby od 1.8.2019
Bc. Lenka Stupková – sociální pracovník
David Schilling – pracovník v sociálních službách
Bc. Marcela Mollová – sociální pracovník
Ing. Lenka Acs Holakovská, DiS. – odborný garant služby
Mgr. Jan Hovorka – supervizor

Kontakty:

Adresa služby: Holešická 251, 435 42 Litvínov – Janov
Telefon: 601 159 099
Email: sppj@mostknadeji.cz

Výhled na rok 2020

Většina klientů, kteří službu navštíví, chtějí často svůj problém vyřešit „tady a teď“. Ne vždy je to ale možné. Motivování k pravidelné a dlouhodobější spolupráci je tedy pro pracovníky v přímé péči výzvou. V roce 2020 bychom chtěli rozšířit cílovou skupinu služby (především o další formy závislostního chování) a formu poskytování služby rozšířit o terénní formu. Je to reakce na potřeby klientů a vývoj situace v SVL Litvínov Janov.

Terénní programy (TP) v Libereckém Kraji (TPL)

Zhodnocení roku 2019

V roce 2019 došlo k posílení Terénních programů pro lidi ohrožené drogou v Libereckém kraji čtyřmi novými pracovníky, kteří doplnili stávající tým. Díky této konsolidaci došlo k nárůstu většiny sledovaných indikátorů a díky vhodnému mixu služebně starších a mladších pracovníků je tým více otevřen hledáním nových cest a nápadů vedoucích ke zkvalitnění služby (projekt Party Most např.).

Obecně je tým TP proklientsky motivovaný, ale s jasně vymezenými hranicemi. Daří se mu oslovovat nové uživatele OPL a navazovat s nimi kontakt. Samozřejmostí je také úzká spolupráce s libereckým K-centrem, která byla prohloubena v lednu 2019 sestěhováním všech služeb organizace Most k naději do budovy Domu humanity Liberec. Vytvořením multifunkčního sociálního centra došlo k významnému navýšení kvality služeb pro klienty a zvýšení kvality zázemí pro zaměstnance organizace.

V první polovině roku se tým TP účastnil také besed a přednášek pro mladé zdravotníky ze Střední zdravotnické školy v Liberci či projektu v Hrádku nad Nisou, který navazoval na loňskou návštěvu projektu Revolution Train. Celkem šlo o 18 přednášek, na kterých pracovníci se žáky diskutovali o tom, co ve vlaku viděli, vyvraceli mýty spojené s užíváním drog a interaktivní formou jim přibližovali téma závislosti a jejího dopadu na lidské chování.

Na tuto iniciativu navázal projekt „Mýtus zvaný jehla“, realizovaný ve spolupráci s libereckým K-centrem a obecně prospěšnou společností Maják. Projekt, jehož iniciátorem byla Rodinná politika Libereckého kraje, je reakcí na vzrůstající počet pohozených jehel v Libereckém kraji. Prostřednictvím letáků, krátkých video – spotů a přednášek se snaží širokou veřejnost připravit na možnost setkání s některými jevy, které souvisejí s problémovým užíváním OPL, jako je nález injekční stříkačky, píchnutí se o ní a samotnou závislost.

V červnu se tým TP zúčastnil interní konference K-center Most k naději v prostorách libereckého Domu humanity, do jejíhož programu přispěl přednáškou o bezpečnějších způsobech užívání a nových trendech v oblasti HR.

Zhodnocení vývoje cílové populace

Cílová populace je soustavně vytlačována z centrálních částí měst. Problémoví uživatelé OPL jsou v rámci Libereckého kraje méně na očích. Pracovníci TP se s nimi nejčastěji setkávají přímo v jejich přirozeném prostředí, jako jsou squaty, byty, nebo klientská ležení v méně frekventovaných částech měst. K náhodným kontaktům face to face přímo na ulici již nedochází tak často jako v minulosti. Klienti kontaktují pracovníky TP nejčastěji prostřednictvím mobilního telefonu, v poslední době navíc ve větší míře využívají možnosti kontaktovat TP prostřednictvím Facebooku. To se týká hlavně uživatelů z menších měst Libereckého kraje, pro které je tento způsob navázání kontaktu pohodlný a zároveň diskrétní.

Ruku v ruce s vytlačováním cílové populace z centrálních částí měst v Libereckém kraji, ale také faktu, že pro klienty není těžké sehnat odpovídající zaměstnání, řeší někteří uživatelé distribuci injekčního materiálu po své ose, bez přítomnosti TP. Dochází tedy k nákupu injekčního materiálu v lékárnách a jeho pozdějšímu odhazování na veřejných prostranstvích. Někteří uživatelé navíc uvádějí, že mají strach z činnosti represivních složek, a nechtějí proto nosit injekční stříkačky u sebe a raději se jich rychle zbavují. Výsledkem je, že pracovníci TP zaznamenali v roce 2019 v rámci celého Libereckého kraje o 317 nálezů odhozeného injekčního materiálu více než v roce 2018.

V reakci na to, zažádali Terénní protidrogové programy Most k naději na konci roku 2019 Liberecký kraj o finanční podporu projektu Fixpoint. Kovových nádob určených k bezpečné likvidaci použitého injekčního materiálu na předem vytipovaná místa s vysokou koncentrací pohybu uživatelů OPL. K realizaci projektu by mělo dojít v průběhu roku 2020 a v rámci Libereckého kraje by obsluhu zmíněných kontejnerů zajišťovali proškolení pracovníci Terénních protidrogových programů Most k naději. Umístěny by byly na předem vytipovaných místech, na základě dohody s dotčenými městy a dvou základních kritérií. Zasaženost lokality odhozeným injekčním materiálem a pohybem uživatelů OPL na otevřené drogové scéně.

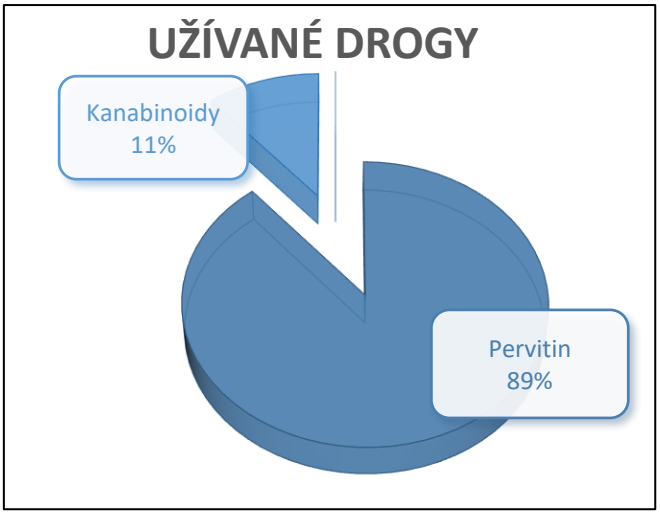

Na poli užívaných drog zůstává situace neměnná. Nejužívanější drogou v rámci Libereckého kraje je pervitin, případně jiná stimulancia. Pracovníci TP také poměrně často navazují kontakt s uživateli marihuany, kterým nabízejí kromě běžného poradenství také filtry na kouření bylinných směsí. S opiáty se v rámci Libereckého kraje setkávají pracovníci TP sporadicky. Stále častější jsou naopak kontakty s uživateli zneužívajícími hypnotika a jiná léčiva. Mnozí klienti mají potíže také s problémovým užíváním alkoholu a není u nich na první pohled zřejmé, která droga je v jejich případě tou primární.

Tradičním tématem rozhovorů mezi pracovníky TP a klienty, byly v uplynulém roce příměsi v drogách a jejich čistota na ulici. Například na Turnovsku se uživatelé zmiňovali o tom, že je do pervitinu přidávána kloubní výživa Alavis. Ve Frýdlantu zase kolovaly zprávy o stimulanciích z Polska o neznámé kvalitě a složení, které byly doprovázeny znatelným nárůstem zdravotních obtíží u klientů TP. Tato skutečnost se odrazila například ve výrazném nárůstu počtu základních zdravotních ošetření, které poskytli pracovníci TP uživatelům OPL.

Z hlediska činnosti TP nadále stoupá význam sociální práce, individuálního poradenství a case managementu. Pracovníci TP svým klientům asistují při hledání vhodného zaměstnání (pomoc se sepsáním životopisu, hledání vhodných nabídek, motivační rozhovory atd.) a v případech kdy projeví zájem o oddlužení (základní poradenství, spolupráce s bezplatnou dluhovou poradnou atd.).

Velký zájem mají klienti také o doprovázení za strany pracovníků TP na úřady či k lékaři. Nejčastěji se jedná o pomoc při vyřizování dokladů, příspěvků hmotné nouze nebo zajištění ošetření v KNL či jiném zdravotnickém zařízení.

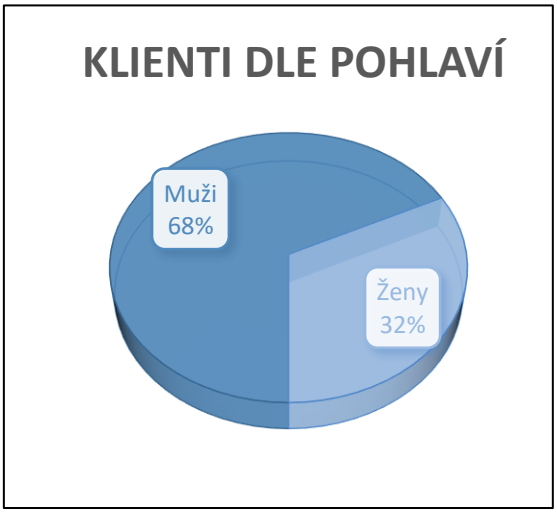

Více než v minulých letech se pracovníci TP setkávají s uživatelkami matkami a uživatelkami, které v průběhu své drogové kariéry otěhotní. Tyto citlivé případy se řeší v rámci týmových intervizí a v případě potřeby v kooperaci s jinými organizacemi a institucemi (azylový dům pro matky s dětmi, OSPOD atd.). Pracovníci TP v těchto případech pomáhají klientkám se zajištěním základní gynekologické péče, bydlení, s orientací v systému sociálních dávek a jsou klientkám k dispozici také jako psychologická opora v nejisté situaci. V některých případech také

klientky motivují k určitým změnám životního stylu, jako je například větší příklon ke kontrolovanému braní.

Výhled na rok 2020

V roce 2020 se chtějí Terénní programy pro lidi ohrožené drogou v Libereckém kraji soustředit na další rozvoj poskytovaných služeb a projektů Fixpoint či Party Most (Harm Reduction služby v prostředí noční zábavy). Tým je stabilizovaný, s vysokým potenciálem k dalšímu růstu na základě dalšího vzdělávání a zkušeností získaných při výkonu přímé práce s cílovou skupinou.

Terén Frýdlantsko	**2018**	**2019**
Počet vydaných injekčních stříkaček	7769	6081
Počet přijatých injekčních stříkaček	7713	5591
Počet kontaktů	126	198
Počet klientů	28	44
Terén Jablonec nad Nisou	**2018**	**2019**
Počet vydaných injekčních stříkaček	39273	45085
Počet přijatých injekčních stříkaček	37497	42517
Počet kontaktů	889	1145
Počet klientů	152	144
Terén Jilemnice	**2018**	**2019**
Počet vydaných injekčních stříkaček	15	15
Počet přijatých injekčních stříkaček	3	21
Počet kontaktů	12	19
Počet klientů	11	14
Terén Liberec	**2018**	**2018**
Počet vydaných injekčních stříkaček	27249	24379
Počet přijatých injekčních stříkaček	26112	23189
Počet kontaktů	554	807
Počet klientů	149	198

Terén Semily	**2018**	**2019**
Počet vydaných injekčních stříkaček	107	228
Počet přijatých injekčních stříkaček	36	109
Počet kontaktů	44	40
Počet klientů	15	14
Terén Tanvald	**2018**	**2019**
Počet vydaných injekčních stříkaček	1012	1428
Počet přijatých injekčních stříkaček	838	1344
Počet kontaktů	33	35
Počet klientů	16	13
Terén Turnov	**2018**	**2019**
Počet vydaných injekčních stříkaček	6417	5733
Počet přijatých injekčních stříkaček	5919	5435
Počet kontaktů	137	150
Počet klientů	22	32
Terén Železný Brod	**2018**	**2019**
Počet přijatých injekčních stříkaček	76	12
Počet přijatých injekčních stříkaček	59	10
Počet kontaktů	25	18
Počet klientů	17	10
Terén Hrádek nad Nisou	**2018**	**2019**
Počet přijatých injekčních stříkaček	277	678
Počet přijatých injekčních stříkaček	197	628
Počet kontaktů	112	64
Počet klientů	64	21
Terén Česká Lípa	**2018**	**2019**
Počet přijatých injekčních stříkaček	2295	5199
Počet přijatých injekčních stříkaček	2242	4997
Počet kontaktů	247	280
Počet klientů	70	75

Terén Jablonné v Podještědí	2018	2019
Počet přijatých injekčních stříkaček	240	485
Počet přijatých injekčních stříkaček	220	488
Počet kontaktů	26	10
Počet klientů	9	3
Terén Nový Bor	**2018**	**2019**
Počet přijatých injekčních stříkaček	3633	2104
Počet přijatých injekčních stříkaček	8181	6485
Počet kontaktů	203	268
Počet klientů	85	47
Terén Stráž pod Ralskem	**2018**	**2019**
Počet přijatých injekčních stříkaček	118	313
Počet přijatých injekčních stříkaček	41	209
Počet kontaktů	126	175
Počet klientů	27	22
Terén Doksy	**2018**	**2019**
Počet přijatých injekčních stříkaček	40	76
Počet přijatých injekčních stříkaček	3	54
Počet kontaktů	68	20
Počet klientů	13	7

Personální obsazení:

Jiří Stich **-** vedoucí programu
tel.: 728 511 619
e-mail: vedouci.tp@mostknadeji.cz

Mgr. Michal Zahradník - supervizor
Lubomír Brůžek, DiS. - intervizor
Lukáš Ron - vedoucí programu (do dubna 2019)

Oblast Liberec, Turnov, Semily
Romana Pacáková, Veronika Rabová – terénní pracovníci
tel. 728 485 012

Oblast Frýdlantsko, Hrádek nad Nisou, Tanvald
Olga Veselá, Radka Borovanová – terénní pracovníci
tel. 725 457 258

Oblast Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Lomnice nad Popelkou, Železný Brod
Anna Sovinová, Daniel Pavlíček – terénní pracovníci
tel. 606 713 034

Oblast Česká Lípa, Doksy, Nový Bor, Jablonné v Podještědí, Cvikov, Stráž pod Ralskem
David Čorba, Anna Mazánková, Lucie Charousková, David Slaboň – terénní pracovníci

Sídlo programu

Felberova 256/11,

460 01 Liberec 1

Email: tp.liberec@mostknadeji.cz

tel.: 728 511 619

Tým TPL
Zleva: R. Borovanová, D. Čorba, J. Stich, V. Rabová, L. Charousková, D. Slaboň, A. Sovinová, O. Veselá a R. Pacáková.

Centrum pro rodinu a následnou péči (CRaNP)

Zhodnocení roku 2019

Centrum pro rodinu a následnou péči, je doléčovací program pro abstinující osoby, který v Mostě působí od roku 2011. Je to služba, která poskytuje svoje služby pouze ambulantní formou.

V uplynulém roce 2019 se ukončila celková rekonstrukce Domu humanity, což je zázemí naší organizace pro služby v Ústeckém kraji. V rámci rekonstrukce se vytvořily vhodné prostory i pro doléčovací program, který zde v minulosti nebylo vhodné realizovat, hlavně z důvodu sdílení společného vstupu do objektu a částí prostor s projektem pro závislé klienty. V rámci rekonstrukce se vytvořil zcela samostatný vchod pro klienty doléčovacího programu a tato služba probíhá v úplně jiných prostorách budovy, než je K-centrum, čímž se eliminovaly možnosti potkávání se uživatelů OPL a abstinujících klientů. Na konci ledna 2019 se Centrum pro rodinu a následnou péči přestěhovalo z původní adresy: J. Seiferta 2159, Most na domovskou adresu organizace Most k naději, P. Jilemnického 1929 a od začátku února své služby poskytujeme v těchto prostorách.

Tato změna se do provozu služby nijak nepromítla. Klienti byli v dostatečném předstihu informování o změně místa poskytování služby, a tak k žádným problémům či prodlevám nedošlo. V uplynulém roce 2019 naplňovalo Centrum pro rodinu a následnou péči všechny své plánované aktivity v plném rozsahu, a to již od začátku roku.

Službu i nadále poskytujeme v omezeném režimu, celkem 19 hodin v týdnu v zastoupení dvou pracovníků. Odborné služby zabezpečuje vždy erudovaný personál, každý má ukončený, nebo právě probíhající psychoterapeutický výcvik.

V Centru pro rodinu a následnou péči poskytujeme služby osobám, které prošli léčbou závislosti, nebo se vrací z výkonu trestu, ale i těm, kteří se snaží abstinovat sami. Stejně tak poskytujeme podporu rodičům a dalším blízkým osobám. Svým klientům pomáháme prostřednictvím doléčovacího programu vytvářet nejoptimálnější podmínky vedoucí k udržení jejich abstinence a pro udržení pozitivních změn chování, kterým se v abstinenci naučili.

V rámci sociální práce jim pomáháme zejména v nalezení spolupráce s dalšími institucemi, které jim můžou pomoci v dalších jejich materiálních nebo jiných problémech (občanská poradna, dluhové poradenství, kruh pomoci, programy pro děti, aj.). Klienti doléčovacího programu CRaNP využívají zejména tyto služby: individuální poradenství / terapie, skupinová terapie, rodinná /párová terapie, sociální práce.

Za uplynulé období využilo služby Centra pro rodinu a následnou péči celkem 62 osob. Ze všech těchto klientů bylo 36 z řad abstinujících osob a dalších 26 osob bylo z řad rodičů, partnerů, sourozenců a dětí.

Z cílové skupiny abstinujících klientů v uplynulém roce převažovali klienti se závislostí na alkoholu. Celkem tvořili 44 % klientů. Se závislostí na pervitinu bylo 33 % klientů. 11 % klientů tvořili závislosti na hraní (automaty, sázení, hry na PC). Primární závislost na THC mělo 8 % klientů. Jeden klient se léčil ze závislosti na lécích.

Průměrný věk všech abstinujících klientů v roce 2019 byl 37,4 roku (je to o 3 měsíce víc, než v roce 2018). V porovnání s rokem 2018 se se ale výrazně změnil průměrný věk mužů a průměrný věk žen docházejících na doléčování. V roce 2018 byl průměrný věk u obou pohlaví 37,1 roku. V roce 2019 byl průměrný věk můžu 34,8 let a u žen to bylo 41,9 let. Přičemž nejmladším klientem programu byl muž ve věku 18 let a nejstarším klientem byl muž ve věku 61 let.

Pokud jde o vzdělanostní zastoupení klientů, nejvyšší podíl je z řad klientů se středoškolským vzděláním 62 % (28 % vyučených a 34 % s maturitou), následují klienti se základní školou 31 % a skladbu uzavírají klienti s vysokoškolským vzděláním, kteří byli tři a tvořily 8 %.

Už v roce 2018 jsme konstatovali nárůst mužské klientely oproti roku 2017 a i za rok 2019 konstatujeme zvýšený počet mužů, který využívali služby našeho centra. Z 36 abstinujících klientů docházelo do centra celkem 23 mužů a 13 žen.

Naopak z řad rodičů a dalších blízkých osob pořád vedou v zastoupení ženy, což nepřekvapuje, že se nejspíš matky zapojují do ozdravného procesu svého dítěte. Spíš je lepší říct, že jsou obětavější docházet s tímto problémem za odbornou pomocí. V roce 2019 docházelo do centra celkem 26 osob z řad rodičů, partnerů, dětí či sourozenců. Z toho bylo 21 žen a 5 mužů. Jak již v roce 2018 i v uplynulém roce se na nás obraceli sociální pracovníci nebo terapeuti z Centra duševního zdraví a z Fokusu, kteří doprovázejí klienty s duální diagnózou.

V uplynulém roce došlo celkem k 443 kontaktům s klienty a v jejich rámci k 316 intervencím. Každoročně nás kontaktují zájemci z výkonu trestu se zájmem docházet do našeho programu. Konkrétně tedy žádají o navázaní spolupráce po podmíněném propuštění, ale většinou se pak již neozvou. Avšak v uplynulém roce docházeli do programu celkem tři klienti po VT. Z toho jeden ukončil spolupráci řádně, po půl roce docházení. Jeden klient si našel spolupráci s psychologem ve městě, kde bydlí a jeden přestal spolupracovat.

Protože v naší práci klademe velký důraz na zapojování širšího rodinného systému do ozdravného procesu abstinujícího klienta, motivujeme abstinující ke spolupráci se svými blízkými. V uplynulém roce 45 % klientů přišlo na sezení minimálně jednou nebo opakovaně se svým blízkým z rodiny. Rodiče a další blízké osoby závislých / abstinujících lidí využívají v centru zejména strukturovaného poradenství, podpůrné rodinné nebo párové terapie.

Využívání služeb projektu každým rokem mírně narůstá. Do Centra pro rodinu a následnou péči jsou klienti referování hlavně z psychiatrických nemocnic, hlavně PN Horní Beřkovice, PN Bohnice a PN Červený Dvůr, nebo od psychiatrů z Mostu. Často si klienti předávají reference mezi sebou.

Personální obsazení: PhDr. Dagmar Jandová – vedoucí programu, socioterapeut

Zdeněk Souček – socioterapeut

Sídlo programu

Centrum pro rodinu a následnou péči

P. Jilemnického 1929/9, 434 01 Most

Kontakty

tel. č.: 777 736 943

web: www.mostknadeji.eu

e-mail: cranp@mostknadeji.cz

Výhled na rok 2020

Hlavním úkolem pro rok 2020 je zachovat minimálně tu kvalitu služby, jaká byla poskytována doteď. Také chceme nadále obnovit rodičovskou skupinu pro rodiče či jiné osoby blízké závislému jedinci. A v neposlední řadě bychom do budoucna chtěli službu opět vrátit do plného provozu a přijali ještě dalšího člena týmu.

Program sociální prevence Liberec (PSP, PSPL)

Poslání Programu sociální prevence

Program sociální prevence (dále PSP) je sociální službou určenou k podpoře cílové skupiny lidí, kteří jsou ohrožení sociálním vyloučením, nebo kteří se do takové situace dostali. Jde o jedince, ale i rodiny, kteří mají problémy s dluhy, potřebují pomoc při hledání zaměstnání, potřebují pomoci při vyřizování věcí s úřady a podobně. Význam PSP je především v podpoře klientů v co největší zlepšení jejich sociální situace, nebo při nejmenším neprohlubování nepříznivé situace.

Posláním PSP je prevence a snižování rizik spojených se sociálním vyloučením. Motivovat klienty k pozitivní změně v sociální oblasti a následné podpoře jejich pozitivního chování, které vede k lepšímu začlenění do společnosti.

Cíle programu

- Motivace klientů k aktivnímu řešení už nastalých sociálních problémů, směřování ke zlepšení jejich sociální situace.
- Zvyšování sociálních kompetencí a odpovědnosti klienta, motivace k samostatnému jednání při řešení vlastní sociální situace.
- Pomoc klientům s obranou (uvědoměním, poznáním, prosazováním) jejich práv.
- Rozvíjení spolupráce s dalšími subjekty, které v lokalitě nabízejí služby nebo mohou jinak přispět k naplnění výše jmenovaných cílů.
- Komunikace s městy a obcemi o sociálně vyloučených lokalitách a jejich přístupu k nim.
- Poskytování služeb širokému okolí klienta a jeho rodině.

Cílová skupina programu

Cílovou skupinou PSP jsou muži a ženy od 18 let, kteří se dostali do náročné životní situace, kdy jim hrozí sociální vyloučení, dále osoby, které se se sociálními problémy již potýkají.

Primární cílová skupina: osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené

Sekundární cílová skupina: rodinní příslušníci, partneři, přátelé osob ohrožených sociálním vyloučením či sociálně vyloučených

Terciární cílová skupina: široká veřejnost

PSP v roce 2019 podpořilo celkem **160** klientů, z čehož bylo 49 % žen a 51 % mužů.

Procentuální zastoupení klientů se oproti minulému roku nijak výrazně nezměnilo. Dále PSP oslovilo **364** potenciálních klientů**.**

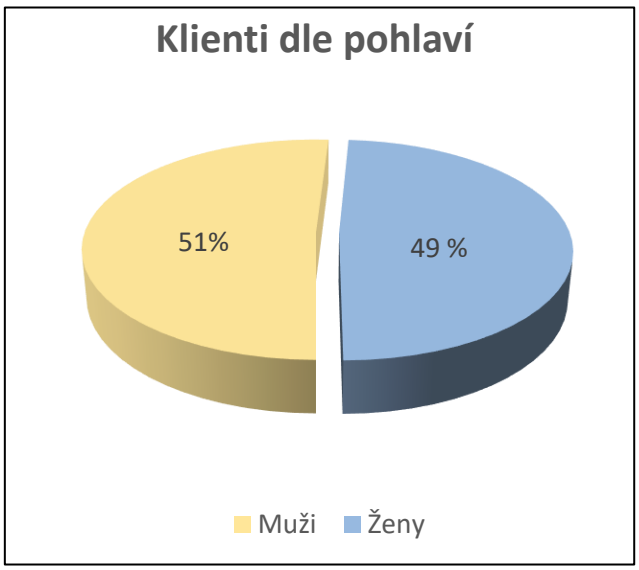

Všeobecný přehled

V první polovině roku 2019 proběhlo v rámci Programu sociální prevence několik významných změn. Asi nejzásadnější bylo přestěhování služby hned z kraje roku do prostor tzv. Multifunkčního sociálního centra – Domu humanity Liberec, které se ovšem týkalo všech služeb Mostu k naději v Liberci. Celý projekt byl realizován v rámci Evropského projektu IPRÚ a vnímáme jeho realizaci jako významný krok ve zlepšení kvality poskytovaných služeb. Zároveň s tímto proběhlo 31. 1. 2019 slavnostní zahájení provozu Domu humanity, kterého se zúčastnili hejtman Libereckého kraje M. Půta, primátor města Liberec J. Zámečník, náměstek hejtmana Libereckého kraje pro sociální oblast P. Svoboda, náměstek primátora pro sociální oblast I. Langr, a další.

Tímto krokem došlo k významnému navýšení kvality služeb pro klienty, ale též k zvýšení kvality zázemí pro pracovníky organizace. Zároveň, tím, že nyní sídlí všechny služby v Liberci v jedné budově, došlo k centralizaci a větší propojenosti našich služeb.

V rámci programu též v první polovině roku 2019 došlo k personální změně na postu vedoucího služby. V květnu jsme se rozloučili se stávajícím vedoucím L. Ronem a od června 2019 přebral toto místo Lubomír Brůžek DiS. Od tohoto kroku si slibujeme větší konsolidaci programu, ale též širší zaměření programu kupříkladu směrem ke klientům vycházejícím z VTOS. Propojení se stávajícími službami Mostu k naději (především pak DPC) je již samozřejmostí. Další personální změny proběhly i mezi pracovníky programu. V listopadu PSP opustila Věra Engelová, na jejíž pozici na začátku prosince nastoupila nová pracovnice Lucie Jakouběová.

Nový vedoucí též přistoupil k fungování programu s ideou řady změn. Především pak v oblasti metodického vedení služby. V druhé polovině roku tak došlo k novému vykazování databáze sledování indikátorů, což má za následek zpřesnění vykazovaných dat.

Z hlediska klientů za celý rok 2019 sledujeme stále trend zvyšující se problematiky zadlužení. Toto je de facto nejčastější zakázka, se kterou se v programu potýkáme. Hluboké zadlužení, exekuce, s tím koexistující sociální propad je čím dál tím větší problém v cílové skupině naší klientely. O to více, že samozřejmě ruku v ruce s exekucemi se velice často objevuje problematika bydlení (ať už ztráta bydlení, obchod s chudobou, zcela neadekvátní podmínky bydlení, aj.), ale též nezaměstnanosti (potažmo šedé ekonomiky – práce na černo, krátkodobé brigády) a závislostí (alkohol, drogy, gambling). Leckdy je těžko určitelné, co vlastně bylo dříve. Problémy s alkoholem, gamblingem, zadlužení, či ztráta zaměstnání? Což může být leckdy komplikované ve změti, kterou problematiku vlastně řešit dřív. Klienti nejvíce řešili nedostatek financí na bydlení, který je spojen s nezaměstnaností a dluhy. Nejčastěji chtěli klienti nové bydlení, ať z důvodu špatného, neadekvátního bydlení, tak z důvodu nedostatků financí na bydlení. Pracovníci s klienty řešili dávky a následně možnosti zaměstnání.

Program sociální prevence se dále v druhé polovině roku zaměřil na lepší informování klientů a institucí o existenci tohoto programu. Šlo o navázání dobré spolupráce s různými institucemi, které se dostávají do styku s cílovou skupinou programu, jako jsou úřady, ubytovny a další sociální služby, které mohou odkazovat, v případě potřeby, své klienty na PSP. PSP se účastní komunitních plánování i pracovních skupin.

Program sociální prevence stále monitoruje vyloučené lokality, kam pravidelně dochází a oslovuje potencionální klienty pomocí letáků a představování služby samotné. Oslovujeme potencionální klienty ve vyloučených lokalitách, na ulicích, spolupracujeme však i s úřady, které přicházejí do styku s naší klientelou, kdy si klienty přebíráme, nebo je úřad na naši službu odkazuje.

Od změn, které v PSP nastaly, si slibujeme zlepšení a zkvalitnění již tak dobře fungujícího programu.

PSP Liberec, Frýdlant	2018	2019
Počet klientů	119	160
Počet kontaktů	1 419	575
Sociální poradenství, konzultace	1 526	490
Doprovod	50	40
Krizová intervence	0	4

Personální obsazení:

Lubomír Brůžek, DiS. – vedoucí programu od 06/2019

Lukáš Ron – vedoucí programu do 05/2019

Věra Engelová – terénní pracovník do 11/2019

Marek Šraitr – terénní pracovník od 02/2019

Lucie Jakouběová – terénní pracovník od 12/2019

PaedDr. Jiljí Novotný – supervizor

Sídlo programu

Dům humanity Liberec

Terénní programy sociální prevence

Felberova 256/11

460 01 Liberec

Kontakty:

Tel. č.: 725 457 258

702 247 846

E-mail: psp@mostknadeji.cz
vedouci.psp@mostknadeji.cz

Výhled na rok 2020

V roce 2020 půjde především o rozvoj a stabilizaci týmu pracovníků PSP. Od prosince 2019 nastoupila na PSP nová pracovnice L. Jakouběová, kterou bude potřeba řádně a dobře zaučit. Je potřeba, aby si tým „sedl“ a byl stabilní. Dále máme v plánu celkový rozvoj programu. Je především potřeba stále klienty informovat o PSP, jeho službách apod. To samé je potřeba směrem k institucím, které přichází s našimi klienty do kontaktu, jde o zlepšení odkazování na PSP od těchto institucí. Dále bychom rádi navázali spolupráci s potravinovou bankou. Celý rok se tedy ponese v duchu stabilizace a zlepšování programu, dále pak o informování veřejnosti a institucí, jako jsou azylové domy, noclehárny, úřady práce apod. o PSP.

Protidrogové programy v penitenciárních zařízeních (PPPZ)

Vývoj aktivit realizovaných v rámci projektu, jejich obsah a případné změny v průběhu roku

Program poskytuje služby cílové skupině v těchto zařízeních pro výkon trestu: Nové Sedlo, Všehrdy, Bělušice, Litoměřice, Liberec, Drahonicích a Stráži pod Ralskem. Tento rok nově také v Kynšperku nad Ohří, kde program realizuje skupinové aktivity pro osoby opouštějící výkon trestu. Program byl dále osloven věznicí Horní Slavkov, se zařízením byla sepsána smlouva o spolupráci a realizovány Harm Reduction skupinové aktivity pro odsouzené na Specializovaném oddělení věznice. Bylo zahájeno jednání s Karlovarským krajem o podpoře aktivit v zařízeních na území jeho působnosti (zařazení do sítě poskytovatelů sociálních služeb). Každé zařízení si na základě smlouvy o spolupráci specifikuje typ realizovaných aktivit a jejich frekvenci.

Nové Sedlo

Tento rok byla aktivita stanovena na 2 skupinová setkání týdně osobami nezařazenými do preventivních protidrogových aktivit (bez motivace, selhávající – relaps, před propuštěním). Sezení je realizováno jako ucelený blok na 6 setkání s obsahem psychoterapeutických technik a cvičení. Skupiny jsou zaměřené na snižování rizik spojených se zneužíváním OPL, alkoholu a hraním. Cílová skupina v tomto zařízení není motivována ke změně, většina klientů otevřeně proklamuje zájem užívat drogy po výstupu z VT. V závěru roku onemocněl pracovník věznice přidělený pro styk s NNO, náhradou byli realizovány skupiny na Specializovaném oddělení věznice (zaměření HR, prevence relapsu, Psychotické poruchy, následná léčba).

Drahonice

V tomto roce byla aktivita stanovena na jedno setkání týdně s osobami zařazenými v modulu PDP (protidrogové poradny). Jeden ucelený blok je stanoven na tři setkání. Společným problémem, jež se vine napříč skupinami a u zasahuje většinu klientek je rizikový partnerský vztah spojený se zneužíváním OPL a selhávající role matky.

Náplní tří bloků jsou psychoterapeutické techniky a cvičení zaměřené na prevenci relapsu a předávkování, náhled na své závislostní chování, stabilizaci rodinných vztahů a realizaci změny.

V 90 % jde o zneužívání pervitinu, který je „používán“ pro zvládnutí mateřství a související sociální role (vztah – partner- rodina). Dlouhodobé zneužívání pak vede k částečnému či úplnému rozpadu rodinných systémů, jeli zde brána v potaz motivace ke změně, je vždy vázána na opětovné získání dětí do své péče (často proti vůli blízkého okolí klientky). Po navázání důvěry se často objevuje přiznání či přání po výstupu dále kontrolovaně zneužívat pervitin.

Klientky, jež mají děti, veskrze odmítají následnou léčbu po propuštění, svou situaci vnímají jako anomální důsledek spiknutí společnosti proti nim, ne jako dlouhodobý výsledek porušování sociálních a právních norem.

Věznice Litoměřice

Všechny skupiny sestaveny na základě spolupráce s adiktoložkou a psycholožkou věznice. Obsah jednotlivých skupinových setkání upravujeme vždy aktuálně dle aktuálních potřeb klientů.

Témata skupin: drogy a závislost, postoj k užívání NL, příčiny a následky užívání, Harm Reduction, abstinence, léčba, hodnoty a potřeby ve vztahu k závislostem, přenosné choroby, vztahy, rodina, sebereflexe a sebehodnocení, sebeúcta, vědomí a podvědomí, souvislosti rozhodování a nevědomých procesů, vyšší a nižší psychologické obrany, komunikační a sociální dovednosti, plánování, time management, práce s emocemi a agresivitou, změna vztahového rámce, auto agrese – příčiny a bezpečné strategie, vzorce myšlení (myšleno od/k), filtry vnímání, modelování pozitivních vzorů, řízení podvědomí.

Většina účastníků skupin má děti, proto v rámci primární prevence zařazujeme diskusi na téma otec jako vzor, mediální gramotnost, ohrožení dětí závislostmi (mobily, sociální sítě, PC hry), odolnost vůči konzumním trendům ve společnosti. Klienti dále využívají individuálního způsobu práce.

Věznice Všehrdy - mladiství

Skupiny sestaveny ve spolupráci s terapeutkou mladistvých. Tento rok pro nařízení věznice (bezpečnost) na skupinách přítomný pedagog mladistvých. Ve výsledku však jeho přítomnost komplikuje práci se skupinou, Jedincům usilujícím o vedoucí postavení v hierarchii skupin na ubytovnách tento prostor umožnuje „předvádět“ nepřímý boj s autoritami a pohrdání hodnotami“ dospělého světa. Silně se zde projevuje pohrdání/nenávist vůči ženám a ženské autoritě. Skupiny jsou zaměřené na snižování rizik spojených se zneužíváním OPL, alkoholu a hraním. Motivace ke změně není, náhled odpovídá stáří 14 let osobnostní zralosti.

Obsah diskusí upravujeme aktuálně podle individuálních potřeb přítomných (vztahy, bezpečný sex, rozchod s přítelkyní, děti, soužití dospívajících s rodiči, psychická zátěž z pobytu ve VTOS, konflikt se zaměstnanci věznice, aj.)

V případě nesoudržnosti skupiny pokračujeme individuální formou.

Tato skupinová práce byla v červenci přerušena z důvodu opakující se nekázně a nespolupráce účastníků skupin.

Další podpory jsou řešeny formou individuálních setkání.

Všehrdy dospělí

V tomto roce bylo realizováno 1 skupinové setkání týdně s osobami po ukončení nebo vyřazení z programu SpO jako udržující program prevence relapsu a přípravu na ukončení výkonu trestu. Program skupin stanoven na 3 setkání s dalším opakováním je zaměřený na léčbu a prevenci infekčních chorob a závislosti, informace o možnostech následné léčby, včetně jejich typů. Průměrný věk osob je 28 let, v průměru je o druhý či třetí vykonávaný trest. Nosným tématem této cílové skupiny je postoj k infekčním chorobám (60% osob nakažených Hepatitidou C) a změna motivace k jejich léčbě. Obecně více jak polovina osob předpokládá návrat k zneužívání OPL po výstupu z VT. Na skupinách přítomná terapeutka zařízení (bezpečnost), opět ku neprospěchu práce se skupinou (program proti nastalé situaci opakovaně protestoval), v říjnu byla terapeutka napadena (událost vyhodnocena jako pokus o vraždu) a dlouhodobě v pracovní neschopnosti, v důsledku této události poskytování služeb výrazně omezeno (byla kontaktní pracovník pro spolupráci s NNO), v listopadu obnoveno poskytování skupinových aktivit na Specializovaném oddělení, motivované osoby, hlavní náplní skupin snižování rizik spojených se zneužíváním OPL, Abstinence po výstupu z VT a možnosti následné léčby.

Věznice Bělušice

Dlouhodobé skupinové podpory

Tento rok proběhli dva dlouhodobé skupinové běhy pro motivované osoby k abstinenci (běh 6 měsíců) max. 12 klientů skupina.

Po dobu realizace dlouhodobých skupinových aktivit se dařilo úspěšně reagovat na aktuální požadavky klientů a flexibilně dle jejich potřeb upravovat náplně jednotlivých setkání, jde nám o zajištění pokrytí co největšího množství témat, s nimiž se klienti v běžném životě uvnitř i vně potýkají.

Za tuto dobu bylo úspěšně pracováno s tématy jak ryze sociálními, tak i tématy z oblasti drogové závislosti, rodinných vztahů či mezilidských vztahů.

Použité úpravy pro další skupinový běh: Větší zaměření od standardního programu k sebe zkušenosti skupiny jako celku a tím i dané větší podpora skupiny v samo řídících procesech. Přesun od role lektora jako vedoucího do role lektora jako moderátora.

Harm Reduction skupinové sezení

Jsou zaměřeny především na prevenci relapsu, abstinenci, zdravotní a sociální rizika spojená s užíváním drog a jejich minimalizaci, informace o infekčních onemocněních spojených s užíváním drog, možnosti léčby, rehabilitaci a sociální reintegraci klientů, informace o léčebných zařízeních, a jiné. Témata jsou průběžně doplňována o nová tak, aby stále sledovala současné trendy a byla pro klienty zajímavá. Do této aktivity jsou zařazovány osoby v modulu PDP, kteří současně vykonávají zaměstnání při výkonu trestu. Z tohoto důvodu jsou skupiny realizovány jen o víkendech či svátcích. V druhé polovině roku zařízení poptávalo skupinovou práci s aktivními uživateli drog ve výkonu trestu. Tato byla posvěcena orgánem GŘ. Program začal pracovat s touto nemotivovanou skupinou v listopadu tohoto roku.

Individuální setkání

Individuální aktivita se zaměřuje na řešení konkrétního problému či skupin problémů nejčastěji konkretizovaného v individuálním plánu klienta, ten je tvořen při vstupu klienta do aktivity, nebo v průběhu společné práce. Hloubka a účinnost individuální práce je přímo úměrná délce a kvalitě vztahu pracovník – klient a motivaci klienta na vstupu, nově se daří „získávat“ klienty pro svůj plán pomocí náhledu a předchozí prací ve skupinách. Dále platí, že větší míru motivace ke změně a kvalitnější náhled mají starší osoby (30let), mnohdy v pokročilém stavu závislosti (opakovaná recidiva a závislost déle než 5 let, silné trauma).

V každé části individuální práce je kladen vysoký důraz na: osobní náhled, snížení úzkosti a agrese vůči sobě či společnosti, odpovědný postoj k dluhům, poznání rizik práce v šedé ekonomice a schopnost uspět na trhu práce.

Nejčastěji řešená témata: Relaps – jeho rozpoznání, zvládání a předcházení, schopnost zajistit si adekvátní pomoc (rozvoj relapsu v krátké době po propuštění bez vlastního vstupu do Psych. Léčebny vede často k vazebnímu umístění).

První kroky po výstupu – konkrétně zpracovaný krátkodobý plán (první týden – první měsíc).

Následná péče – dojednání vstupu již ve výkonu trestu, poznání a srozumění s kardinálními pravidly léčby. Program nabízí a realizuje individuální podporu i po výkonu trestu v kontaktním místě v Žatci (v současnosti 2 klienti – cílem udržení abstinence a prevence relapsu).

Stráž pod Ralskem

Individuální pohovory probíhají pravidelně 1x za měsíc a počet osob je závislý na počtu odsouzených, jež mají v dané období pevný výstup a zájem spolupracovat. Jedná se pouze o klienty zařazené v poradně drogové prevence, jež mají klasifikováno v komplexní zprávě rizika v podobě charakteru škodlivého užívání nebo syndrom závislosti a mají nejvýše 3 měsíce do výstupu z VTOS. Nerozlišuje se, o jaký typ jde.

Tento pohovor je zaměřen především na prevenci relapsu, cestu k abstinenci, zdravotní a sociální rizika spojená s užíváním drog a jejich minimalizaci, informace o infekčních onemocněních spojených s užíváním drog a jejich léčbu, možnosti léčby závislosti a informace o léčebných zařízeních včetně toho, jak léčba probíhá. Klient by měl dostat veškeré informace, tak aby mohl v případě potřeby navázat, nebo být schopen vyhledat vhodné zařízení či službu po VTOS. Klient si v případě potřeby odnáší tištěné informace či přímo konkrétní letáky s návaznými službami, kam se může v případě potřeby následně obrátit. Práce s klientem je postavena na předání vhodných informací vzhledem ke klientově anamnéze a jde o vhodné nasměrování klienta tak, aby se předešlo možnému relapsu a v případě, že klient abstinovat nehodlá, aby znal adiktologická zařízení, kde může minimálně využívat služeb Harm Reduction. Klient tedy disponuje informacemi k zařízením, které se touto problematikou komplexně zabývají především v Libereckém a částečně Ústeckém kraji, ale i dalších.

Novinkou tohoto roku byly jednorázové besedy s klienty v rámci extramurálních aktivit, přímo v Domě humanity v Liberci, kam 2x klienti přijeli v doprovodu pracovníků věznice, byli provedeni jednotlivými službami, které jim byly v rámci exkurze následně představeny. Jednalo se zejména o služby adiktologické, tedy K-centrum a Terénní programy, ale také Dům na půl cesty a Program sociální prevence, které mohou sloužit též jako navazující služby po výstupu z VTOS. Klienti měli možnost služby nejen naživo poznat, ale především se na cokoli, co je zajímalo, doptávat. Tato aktivita se setkala s pozitivním hodnocením ze strany klientů, a přestože se jednalo o skupinovou aktivitu, klienti měli dostatek času a prostoru na své dotazy a zároveň interaktivita akce umožnila klientům poznat služby zcela reálně.

Tyto jednorázové intervence ve formě individuálního nebo skupinového poradenství jsou tedy zaměřeny na rizika spojená s propuštěním z věznice vzhledem k problematice závislostí a na možnosti znát a umět využít adiktologických a jiných služeb po výstupu z věznice. Spolupráce s věznicí je na výborné úrovni, včetně spolupráce s klienty. Často se jedná o klienty, kteří mají letité problémy, nicméně mívají velmi zkreslené informace, či předsudky, což komplikuje možnost změny.

Spolupráce s věznicí je na dobré úrovni, což umožňuje, že jak extramurální aktivity mimo věznici v případě besed, tak individuální pohovory v rámci věznice probíhají pravidelně, plánovaně, bez problémů.

Liberec

Ve Vazební věznici v Liberci je realizována skupina Prevence závislostního chování, která probíhá ve stejném nastavení už čtyři roky na Specializovaném oddělení, jež je primárně zaměřeno na muže s duševní poruchou a poruchou chování, kteří se v minulosti dopustili násilného trestného jednání, z diagnostického hlediska se jedná o odsouzené s poruchou osobnosti. Skupiny jsou realizovány

pracovníkem Mostu k naději, z. s. v rámci certifikovaného Protidrogového programu v penitenciárních zařízeních Mgr. Janou A. Koudelkovou.

V roce 2019 prošlo skupinovými vzdělávacími skupinami – celkem 27 klientů. Toto číslo je ovlivněno charakterem a délkou zpravidla ročního až jeden a půl ročního terapeutického programu SpO a tím, že stále více klientů si program má zájem prodloužit a využívá maximální možnost pobytu na terapeutickém oddíle až do pevného výstupu či do odchodu do jiného návazného zařízení, pokud je to možné.

Stále platí, že naprostá většina klientů zařazených do programu SpO, má v anamnéze významné zkušenosti s užíváním návykových látek, a proto je tato aktivita na místě. Tematicky jsou skupiny zaměřeny především na prevenci relapsu, závislostní chování, spoluzávislost, zdravotní a sociální rizika spojená s užíváním drog a minimalizaci těchto rizik, informace o infekčních onemocněních spojených s užíváním drog, možnosti léčby, informace o léčebných zařízeních, sociální reintegraci klientů aj. a témata jsou průběžně doplňována, aby stále sledovala současné trendy a byla aktuální a pro klienty zajímavá, přínosná, ale může také nastat situace, kdy s tématem přichází samotný klient. Klienti přicházejí do skupin zpravidla bez náhledu na problém, toto se ovšem časem vyvíjí a mění, přičemž významně přispívá dynamika a otevřenost skupin, kdy do nich v průběhu roku přicházejí klienti noví.

Spolupráce Mostu k naději a Vazební věznice Liberec byla ze strany MONA veřejně prezentována minimálně na dvou akcích tento rok, a to v Krajské vědecké knihovně v Liberci přednáškou pro veřejnost, jež byla realizována PMS v rámci projektu Křehká šance a následně na Letní škole Harm Reduction.

Závěrem lze konstatovat, že jsou klienti, kteří nadále po výstupu spolupracují s organizací zejména K-centrem Liberec i po VTOS, ať už jde o využívání HR služeb, nebo v rámci individuální práce, kdy může jít např. o sjednání léčby, nebo individuální práce v rámci podpory abstinence apod., nebo jsou odkazováni do jiných zařízení dle jejich potřeb.

Služby v Karlovarském kraji

Kynšperk nad Ohří

Program byl osloven zařízením o poskytování preventivních a přípravných aktivit pro osoby opouštějící výkon trestu. Frekvence aktivit 1x měsíčně, výstupní oddělení. Jeden pracovník. S věznicí byla sepsána dohoda o spolupráci.

Tento rok pracováno v otevřené skupině zaměřené na přípravu opouštění výkonu trestu.

Použitá témata: Harm Reduction, předávkování, Relaps – jeho rozpoznání, zvládání a předcházení, schopnost zajistit si adekvátní pomoc. První kroky po výstupu – konkrétně zpracovaný krátkodobý plán (první týden – první měsíc). Infekční choroby, předcházení a léčba. Následná péče – dojednání vstupu již ve výkonu trestu, poznání a srozumění s kardinálními pravidly léčby.

Horní Slavkov

V dubnu 2019 oslovila věznice program s žádostí o spolupráci. na Specializovaném oddělení věznice s osobami motivovanými ke změně frekvence aktivit 1x měsíčně. Jeden pracovník. Témata: Harm Reduction, Infekční choroby, předávkování a relaps po výstupu z VT.

S věznicí byla sepsána dohoda o spolupráci, Zařízení požaduje skupinovou a individuální práci s osobami na Specializovaném oddělení.

Program byl na podzimním setkání poskytovatelů sociálních služeb ve věznicích upozorněn Ústeckým krajem, že pro pokračování v poskytování služby na území Karlovarského kraje musí postupovat ve shodě se sociální sítí Karlovarského kraje. Vyjednávání s Karl. krajem bylo zahájeno, po jednáních vyšlo najevo, že kraj nemá povědomí o potřebnosti tohoto typu služby pro závislé pachatele trestné činnosti a nemůže programu přidělit volné kapacity pro tento typ sociální služby. Náprava možná v roce 2022. Program byl vyzván k podání žádosti v dotačním titulu Prevence a Bezpečnost (učiní tak v lednu 2020).

Na schůzce poskytovatelů sociálních služeb v penitenciární oblasti v Ústeckém kraji (říjen) byl program důrazně upozorněn, že Ústecký kraj nebude dotovat aktivity programu v Karlovarském kraji. Poskytování služby bylo ukončeno až do získání dotace z Karlovarského kraje (březen 2020). Zařízení byla o vývoji situace informována.

Vývoj a případné změny cílové populace

Program se setkává s větší mírou agresí (verbální a fyzická exprese) u osob do 25 let věku. Na straně druhé je nucen přizpůsobovat témata „stárnoucí skupině klientů" (mladí závislí z éry devadesátých let). V mladší populaci klientů je patrný odstup od nitrožilní aplikace. Využití následné péče po VT již není v takové míře vnímáno jako stigma. Zvyšuje se míra zneužívání opiových medikamentů ve výkonu trestu, klienti více připouští zneužívání drog ve VT.

Tým – změny v personálním obsazení, vzdělávání, supervize, stáže

Personální obsazení není oproti minulému roku změněno, supervize proběhla 3x. Tým podílející se na realizaci je vázán v navazujících programech (psychoterapeut, sociální pracovník a je dále supervidován v měsíčních intervalech ve svých domovských programech), pracovníci dále využívají individuální supervize v rámci výcviku v psychoterapii. Čtyři pracovníci jsou frekventanty v sebezkušenostním výcviku v Interaktivní Psychoterapii (SUR) a (JAPSA) Psychoanalytický výcvik v skupinové psychoterapii, dále byli využity stáže v sousedních programech Sekundární protidrogové prevence (Světlo Kadaň z. s.) a Zařízení pro následnou péči (Bílá Voda, PN Horní Beřkovice, Team Challenge). Dva pracovníci studují UJEP bakalářský program – sociální pedagogika.

Kritické zhodnocení rozvoje projektu (problémy při realizaci projektu), v jaké míře byly naplněny cíle projektu

Služba poskytne soubor aktivit jejichž cílem je léčba a předcházení drogové závislosti. Relapsu a předávkování. Sníží trestnou a drogovou recidivu a zvýší využití následných sociálních služeb po propuštění z výkonu trestu.

Program plní hlavní cíle projektu: připravuje/vzdělává klienty v tvorbě smysluplných plánů a udržitelných způsobů života, jež nejsou v konfliktu se společností. Tento cíl program naplňuje s využitím svých aktivit.

Individuální a Skupinové poradenství:

Komplexní systém práce s osobami motivovaných ke změně skupinové a individuální práce existuje stále pouze v zařízení Bělušice (3 navazující aktivity – vzdělávací, osobnostní, individuální). V ostatních zařízení se program soustředí zejména na skupinovou práci s různou úrovní klientů motivovaných ke změně.

Je pracováno s tématy jak ryze sociálními (rodina, parta), tak i tématy z oblasti drogové závislosti a správy vlastních financí, možnostmi legální obživy.

Aktivity odrážejí aktuální potřeby VT a klientů, umožnují dosáhnout na spektrum služeb a péče jak ve VT, tak při výstupu.

Program při skupinách informuje o možnostech a nechává volbu na klientovi, dále nabízí možnost intenzivní skupinové práce či možnost soukromých konzultací při řešení svých potíží.

Vstupy klientů do dalších služeb (VT, Následná péče, ostatní aktivity programu), kteří byli službou osloveni při besedách potvrzují optimální řešení poskytování služby.

Hodnocení spolupráce se zařízeními v síti péče o uživatele drog

Programu se daří spolupracovat zejména s Institucemi poskytujících následnou péči o drogově závislé po výstupu z VT (PL, Komunitní pobytové zařízení, Ambulantní podpora v abstinenci, Chráněné bydlení). Program klienty doprovází do následné péče.

Závěry

Projekt volbou témat reaguje na potřeby klientů zvládat nepříjemné aspekty života po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Na základě monitoringu situace těch klientů, kteří již službu opustili, se ukazuje, že pouze tento přístup dodává jednotlivým absolventům programu potřebnou jistotu a oporu v dalších krocích jejich života po VTOS. Na základě reakcí osob, jež prošli programem, bylo zjištěno, že informace, návyky a postoje, které se jim podařilo díky realizaci aktivit osvojit, dokáží v budoucnu použít a zvládat často nelehké životní situace, které opouštění výkonu trestu přináší.

Programu jde o zajištění pokrytí co největšího množství témat, s nimiž se klienti v běžném životě uvnitř i vně potýkají.

Programu se daří oslovit více klientů ve více zařízeních, ovšem na úkor poskytnutých intervencí. V říjnu program požádal o navazující certifikaci.

Drogové služby ve vězení: klienti	2018	2019
Počet klientů – uživatelů drog (počet jednotlivých uživatelů drog, kteří využili v daném období alespoň jednou služeb programu)	335	504
– z toho prvních kontaktů	294	453
– z toho mužů	319	475
– z toho injekčních uživatelů drog	265	386
– z toho se základní drogou heroin	23	39
– z toho se základní drogou pervitin	272	356
– z toho se základní drogou kanabinoidy	25	43
– z toho se základní drogou těkavé látky	0	4
– z toho se základní látkou Subutex nelegálně	0	8
– z toho se základní medikamenty (rivotril, tramal)	0	35
– z toho se základní látkou alkohol	14	19
Průměrný věk klienta	28	34
Počet klientů ve výkonu trestu odnětí svobody	335	501
Počet neuživatelů, kteří využili alespoň jednou služeb programu	1	1

Poznámky, komentáře: Nárůst počtu osob oproti minulému roku je dáno zavedením a plným poskytováním služby v těchto zařízeních : Stráž pod Ralskem a Drahonice. Podstatnou mírou k němu přispěli i besedy v Horním Slavkově. Viz. Tabulková část.

V první polovině roku HR skupiny v Bělušicích lze pro vysokou zaměstnanost odsouzených realizovat jen o víkendech.

V druhé polovině roku byli klienti z dlouhodobé terapeutické skupiny zároveň podporovámi v individuální terapii (12 osob) ve výsledku (504 osob) tak nejsou vykázáni.

Penitenciární zařízení celkem - výkony	Počet osob, které danou službu využily		Počet výkonů (v jednotkách uvedených v pravém sloupci)		
Služba	2018	2019	2018	2019	
Skupinová terapie, poradenství	100	156	171/90	139/90	Počet skupin / délka trvání jedné v minutách
Individuální terapie, poradenství	76	92	165/90	176/90	Počet sezení / délka trvání jednoho v minutách
EXTRAMURÁLNÍ BESEDA		20		2/90	Počet seminářů / délka trvání jednoho v minutách
Harm Reduction skupiny	159	260	95/90	101/90	Počet skupin / délka trvání jedné v minutách

Osoby zodpovědné za realizaci aktivit projektu:

Vedoucí projektu: Martin Motl DiS.

Mgr. Monika Černá: Sociální pracovník/skupinové poradenství

Alice Hromádková: Pracovník v sociálních službách/ skupinové poradenství

Mgr. Roman Mézl: Sociální pracovník/skupinové poradenství

Martin Motl, DiS. – Sociální pracovník/individuální poradenství

Mgr. Jana Koudelková - Sociální pracovník/skupinové poradenství

Ing. Jaroslav Petrůj – Lektor/skupinové vzdělávání

Dům na půl cesty Liberec (DPC)

Poslání služby

Dům na Půl cesty (dále jen „DPC“) je sociální službou určenou k podpoře cílové skupiny mladých lidí odcházející po dosažení plnoletosti z ústavních zařízení (tj. z dětských domovů, výchovných či diagnostických ústavů, po výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby). Význam služby DPC spočívá v maximální možné podpoře mladých lidí bez rodinného zázemí, kteří se po odchodu z ústavní výchovy nevyhnutelně ocitají nepřipraveni v životních situacích, jež jsou pro ně často bezvýchodné.

Cíle služby

Minimálním cílovým stavem poskytované služby je zastavit zhoršování sociální situace uživatele. Optimálním cílovým stavem je zlepšení jeho sociálních dovedností, životní úrovně a spokojenosti. Nedílnou součástí nabízených služeb je také snaha o zapojení uživatele do širších sociálních struktur. Výše zmíněné cíle se dosahují mimo jiného preventivním působením pracovníků DPC na uživatele služby. Základním cílem služby je resocializace, tj. vhodné znovu/zapojení jedince do společnosti formou podpory a pomoci jednotlivci.

Budova Domu na půl cesty v Liberci

Cílová skupina

Cílovou skupinou DPC jsou mladí lidé (muži a ženy) do 26 let, odcházející po dosažení plnoletosti z ústavních zařízení (tj. z dětských domovů, výchovných či diagnostických ústavů, popř. propuštění z VTOS).

Cíle programu:

- Poskytnutí ubytování v prostředí, které má znaky bydlení v domácnosti.
- Zvýšení sociálních kompetencí a sociální mobility konkrétního uživatele (pomoc při snaze a dosahování samostatnosti uživatele služby v běžném životě).
- Sociálně terapeutická činnost (minimalizace rizik spojených s předchozím životem v ústavní výchově).
- Pomoc při snaze o zařazení a uplatnění uživatele na volném trhu práce.
- Pomoc a podpora v aktivním přístupu uživatele služby k řešení své bytové situace.
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (zprostředkování služeb a aktivit, které jsou lokálně dostupné).

- Pomoc uživateli s obranou (uvědoměním, poznáním, prosazováním) jeho práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.
- Rozvíjení spolupráce s dalšími subjekty, které v lokalitě nabízejí služby nebo mohou jinak přispět k naplnění výše jmenovaných cílů.

Zhodnocení roku 2019

Rok 2019 byl pro naší organizaci Most k naději a potažmo Dům na půl cesty rokem plným změn. Hned zkraje roku 2019 jsme dovršili přestěhování všech služeb do nových vlastních prostor Domu humanity Liberec, přestěhováním Domu na půl cesty. Nutno podotknout, že bez pomoci klientů, by pro nás toto stěhování bylo nepoměrně složitější.

Následně během roku 2019 proběhla postupně i výběrová řízení na vybavení jednotlivých služeb Domu humanity Liberec, a tedy jsme likvidovali vybavení staré a nahrazovali je vybavením novým. Pro Dům na půl cesty to znamenalo výrazné zlepší v poskytování služby. Jak celkovým umístěním Domu na půl cesty (centrum města, jednotlivé byty pro klienty), tak i novým vybavením, jež slouží jednotlivým klientům.

Též se nám během roku 2019 povedla značná renovace střechy Domu humanity Liberec. Střechou zatékalo a bylo nutné tuto provést ještě před podzimním a zimním obdobím, aby netrpěla podkrovní část domu.

V roce 2019 Domem na půl cesty prošlo celkem 21 klientů. Při průměrném naplnění okolo 7 – 9 klientů měsíčně. Pozvolna jsme pokračovali již v trendu, který byl nastartován v roce 2018 a to delšímu, soustavnějšímu pobytu klientů na DPC. Klienti obecně tedy na DPC zůstávají déle, než tomu bylo v předcházejících letech. Nezřídka kdy i celý rok. Jsme tomu za toto rádi, jelikož máme tak možnost s klienty pracovat dlouhodobě, což se nám jeví z celkového hlediska jako nejlepší. Obecně se domníváme, že vytyčený rok (ze zákona) pro klienty na DPC je málo; klienti se během tohoto roku tak tak stihnou etablovat v rámci služby, zvyknou si na pravidla a podobně. Zároveň musí řešit své vlastní problémy s dluhy, rozbitými rodinami, zdravotními diagnózami a další. Domníváme se, že by pobyt ve službách typu Domů na půl cesty by měl být umožněn v rozpětí 1 až 3 roky.

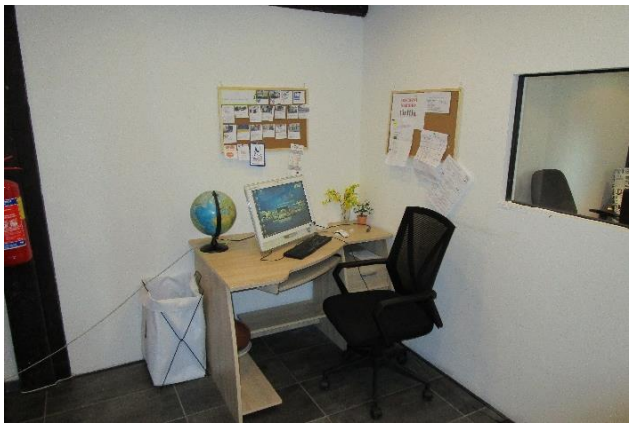

Zároveň se domníváme, že změnou místa poskytování služby, tj. novým, hezkým prostředím, ale též konsolidací týmu DPC a zavedením nočních směn se podařilo DPC dostatečně zatraktivnit. De facto se tak, aniž bychom to chtěli zakřiknout, naplnila naše očekávání, která se vážou k celkovému vyznění Domu humanity Liberec v širokou veřejnost. Zároveň s tímto se nám podařilo dostatečně najet na nový režim, který se k novým prostorám váže; především fungování jednotlivých klientů na bytech, které svojí formou splňují spíše modus spolubydlení.

Ruku v ruce s výše řečenými, si již řadu let klademe otázku, proč se klienti DPC, kteří přicházejí z ústavní péče, na kteroužto by měli být zvyklý – tak špatně sžívají s pravidly DPC? Myslíme si, že tak může být z jednoho prostého důvodu a tím je nezvládnutá zodpovědnost za sebe sama. V případě ústavních pobytů fungují sice klienti v rámci pravidel a jejich hodnocení, tyto jsou však zaštítěny vždy sankcemi, které klienta nějakým způsobem omezují, nedovolují mu však opustit zařízení (př. nikdo nevyhodí klienta z vězení, dětského domova, protože moc zlobil). Jinak je tomu ovšem v rámci DPC, kde jsou klienti dobrovolně a nemají pobyt zajištěn předem z vyššího nařízení (tj. pobyt jim může být ukončen i ze strany poskytovatele služby). Téměř vždy poměrně dlouhou dobu trvá, než se klient v tomto zorientuje a uvědomí si, že za své další fungování v rámci služby je spoluzodpovědný.

Během roku 2019 jsme se taktéž potýkali s větší nestabilitou týmu, respektive v první polovině roku 2019 nás opustili dva dlouholetí pracovníci. V druhé polovině roku jsme hledali adekvátní náhradu za tyto. V původní představě se nám zdálo nejideálnější zajištění služby ve třech kontaktních denních pracovnících. Tuto představu jsme však následně upustili a ustálili jsme se na dvou denních kontaktních pracovnících (ženy) a dvou nočních pracovnících (muži). Soudě, zatím dle veskrze pozitivních reakcí klientů, je toto směřování správné. Ovšem nechceme předbíhat a uvidíme, jak to bude s tímto nastavením do budoucna.

Tým DPC
Zleva: J. Jarka, Š. Pelikánová, P. Váňa, Mgr. J. A. Koudelková, Bc. J. Simeth, Mgr. S. Doležalová

V roce 2019 se nám podařilo společně s K-centrem Liberec uspořádat v prostorách Domu humanity Liberec, dvě besedy pro potenciální klienty toho času ve výkonu trestu z věznice Stráž pod Ralskem. Besedy to byly zajímavé už z hlediska konfrontace pohledu odsouzených a našich služeb. Nutno podotknout, že obě dvě besedy se setkaly s výbornou zpětnou vazbou a hodnocením ze strany odsouzených a pakliže bude opětovně možnost uspořádat další takovouto přednášku, budeme velice rádi.

Personální obsazení:

Bc. Jiří Simeth - vedoucí Domu na Půl cesty

Mgr. Jana A. Koudelková- socioterapeut

Mgr. Stanislava Doležalová – sociální pracovník

Josef Jarka – kontaktní pracovník

Šárka Pelikánová – Kontaktní pracovník

Pavel Váňa – noční služba

Jiří Stich – noční služba

Mgr. Alena Zemanová – supervizor

Sídlo programu

Dům na půl cesty

Pastýřská 645/7

460 01 Liberec 1

Kontakty

e-mail: dpc@mostknadeji.cz, vedouci.dpc@mostknadeji.cz

tel: 725 128 620

727 971 129

724 827 968

Výhled na rok 2020

Pro rok 2020, bychom i nadále rádi udrželi dostatečnou atraktivitu našich služeb pro nové klienty. Zároveň, bychom však rádi udrželi ve službě klienty staré, u kterých fungování v rámci DPC má smysl a opodstatnění.

Více bychom se též chtěl zaměřit na oblast volnočasových aktivit; ať už formou pořádaných akcí společně s klienty, či zajištění různých prvků, které k tomuto mohou sloužit (pingpongový stůl, fotbálek a jiné).

Linka duševní tísně (LDT)

Poslání

Posláním Linky duševní tísně je poskytovat anonymní telefonickou krizovou intervenci, tzn. zabezpečovat prostřednictvím telefonu okamžitou pomoc lidem nacházejícím se v obtížné situaci, kterou nejsou schopni zvládnout svépomocí.

Tato služba je obdobou lékařské záchranné služby v psychosociální oblasti. V podstatě je jedinou, bezpečnou, anonymní, bezplatnou, okamžitě dostupnou sociální službu tohoto typu v regionu pro lidi, kteří se octli v naléhavých těžkých situacích.

Cíl projektu

Aktuální cíl

- zklidnit klienta, stabilizovat jeho stav, snížit nebezpečí, že se jeho krize bude dál prohlubovat,
- zmapovat spolu s klientem situaci a strukturovat ji, provést ho situací,
- pomáhat mu mobilizovat jeho vlastní podpůrné struktury.

Perspektivní cíl

- propracovat s klientem blízkou budoucnost, případně mu nabídnout různé možnosti řešení,
- poskytnout základní sociálně-právní poradenství,
- nabídnout následnou formu pomoci z regionální (případně i nadregionální) psychosociální sítě.

Cílová skupina

Celá populace bez omezení.

Zhodnocení roku 2019

Po celý rok 2019 poskytovala Linka duševní tísně své služby telefonické krizové intervence v nonstop provozu. Lidé v akutních situacích tak měli po celý rok dostupnou, okamžitou, anonymní, bezplatnou, bezodkladnou pomoc, a tím bylo zamezeno nevhodným, patologický až destruktivním způsobům řešení krize, a tudíž i negativním dopadům těchto situací na životy klientů, ale i jejich rodin. O kvalitách poskytovaných služeb svědčí skutečnost, že se na nás s důvěrou obraceli odborníci z jiných služeb, institucí a organizací (policisté, učitelé, sociální pracovníci…) v souvislosti s jejich klienty. Během celého roku 2019 probíhala spolupráce s centrálním záchranným systémem 112 (přepojované hovory se sebevrahy a lidmi v těžké depresi). Klientům jsme poskytovali informace ohledně psychosociální sítě, těm, kteří si nebyli schopni z různých důvodů, zajistit následnou odbornou péči, jsme tuto pomoc zprostředkovali. Časový harmonogram byl dodržen.

V roce 2019 se pracovníci LDT vzdělávali v odborných kurzech, seminářích a na odborných konferencích a stážích.

Činnost linky byla propagována prostřednictvím prezentace v médiích. Veřejnost byla s problematikou volajících seznámena i na pravidelné akci v Centrále Most „Říjen pro neziskovky“, kde se každoročně představují neziskové organizace veřejnosti.

V roce 2019 jsme ošetřili celkem 9.421 telefonických kontaktů s různými problematikami. Tyto problematiky se v některých hovorech navzájem propojovaly (např. u vztahové problematiky mohl klient řešit i problémy osobní a existencionální atd.).

Vztahové problematiky se týkalo **12,77 % hovorů** (partnerská 692, manželská 130, rodinná 1308, sousedská 116, vrstevnická 504, seznamování 191, nevěra 21 vztahy nadřízený podřízený 84), **28,07 % hovorů** ošetřovalo **problémy osobní a existencionální** (například v 163 hovorech se řešilo velmi vážné téma sebevražedných úvah, 151 hovorů se zabývalo klientovým nenacházením smyslu života, v 3.511 případech lidé volali kvůli osamělosti a 69 kontaktů v souvislosti s úmrtím blízké osoby). **Závislost a další sociální patologii** jsme pomáhali řešit v **11,64 %**, přičemž např. domácí násilí bylo tématem hovoru 104x, alkoholismus 255x, drogová závislost 44x, závislost na vztazích 1297x, závislost na lécích 144x, znásilnění 67x, hráčství 466x, šikana 97x, CAN (Child Abuse and Neglect - syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte) - sexuální zneužívání 19x, CAN - tělesné týrání 11x, CAN psychické- týrání 22x, CAN - zanedbávání 1x. U **19,70 %** hovorů byla tématem **psychopatologie**, např. poruchy nálad (deprese, mánie) 440x, kverulanti (stěžovatelé) 23x, poruchy osobnosti 4.101x, neurotické poruchy 2.459x, psychózy (vč. schizofrenie) 3536, reakce na závažný stres a poruchy přizpůsobení se 68x. **Problematice menšin** se věnovalo celkem **0,82 % hovorů**. Šlo o menšiny co do sexuální orientace (122 hovorů) a duchovní otázky (22 hovorů). **Sexuální problematiku** ošetřovalo **1,23 % hovorů**, přičemž 104x se jednalo o prostou sexuální problematika, 211x sexuální dysfunkce a 168x sexuální deviace). **Zdravotní problematika** byla tématem hovoru v **14,41%**, např. tělesná nemoc 715x , duševní onemocnění 1.857x, tělesné postižení 1.115x, psychosomatika 1.548x, mentální postižení 298x, obava z AIDS 1.222x, gravidita 16x, aj. S klientem jsme hledali řešení v **sociálních a právních obtížích**, **8,82 %**, např. rozvodová tématika (167 hovorů), vztah rodičů a dětí (649 hovorů), péče o seniory (36 hovorů), nezaměstnanost (192 hovorů), finanční (855 hovorů) či bytová tíseň (211 hovorů), občanské právo (90 hovorů), dědictví (21 hovorů), dluhová problematika (519 hovorů), pracovní právo (28 hovorů), lidská práva (16 hovorů).

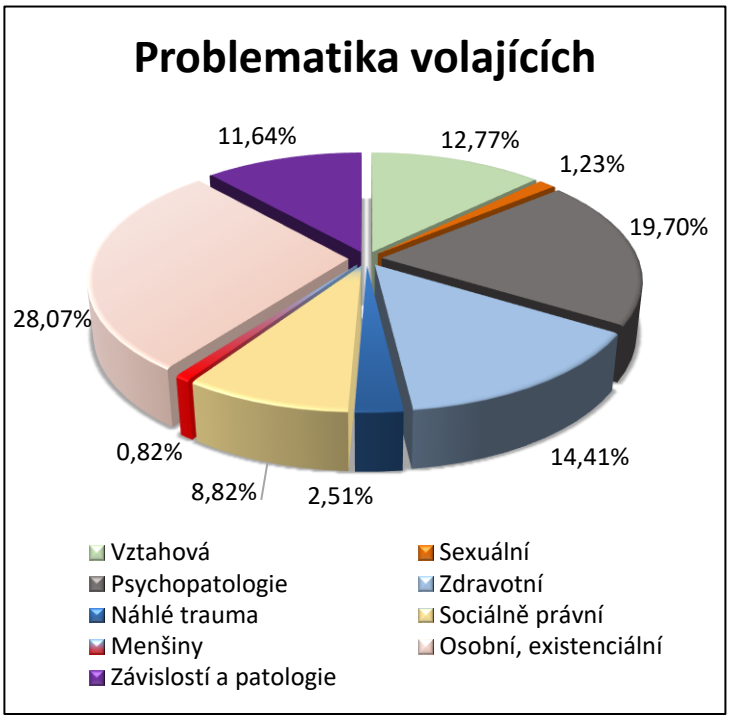

Náhlá, nečekaná traumatizující událost byla tématem **2,51 %** hovorů, např. autonehoda 7x, znásilnění 17x, přepadení 7x, okradení 6x, úmrtí náhlé, tragické 58x a ztráta zaměstnání 37x.

Mezi volajícími lidmi převažovaly muži (69,69 % volajících). Nejčastější věková kategorie mezi volajícími se pohybovala v rozmezí 27–64 let. Volali lidé nejrůznějšího vzdělání, sotva vyučení stejně jako profesně úspěšní vysokoškoláci.

Problematika vztahová			
Partnerská	692	vrstevnická	504
Manželská	130	vztahy nadřízený a podřízený	84
Rodinná	1308	seznamování	191
Sousedská	116	nevěra	21
Problematika osobní a existenciální			
problémy se sebou samým	3.602	osamělost	3.511
Psychopatologie	3.403	ztráta smyslu života	151
problémy výkonu (práce, škola)	70	úmrtí blízké osoby	69
sebevražedné úvahy	163		
Problematika sociální a právní			
(před) manželská, rozvodová	167	finanční tíseň	855
vztah rodičů a dětí	649	bytová problematika	211
péče o seniory	36	nezaměstnanost	192
občanské právo	90	dědictví	21
dluhová problematika	519	trestní právo	134
pracovní právo	28	lidská práva	16
Problematika zdravotní			
tělesná nemoc	715	psychosomatika	1.548
smyslové postižení	0	gravidita	16
AIDS a strach z něj	1.222	duševní onemocnění	1.857
tělesné postižení	1.115	mentální postižení	298
Sexuální problematika			
prostá sexuální problematika	104	sexuální deviace	168
sexuální dysfunkce	211	rozhovor za účelem sex. uspokojení	

Problematika závislostí a sociální patologie			
Alkohol	255	domácí násilí	104
Drogy	44	znásilnění	67
Hráčství	466	delikvence	140
Sekty	0	závislost na lécích	144
poruchy příjmu potravy	44	závislost na vztazích	297
Problematika menšin			
rasové otázky	2	problematika odlišné sex. orientace	122
duchovní otázky	22	---	
Náhlá, nečekaná traumatizující událost			
Autonehoda	7	živelná katastrofa	1
Znásilnění	17	úmrtí - náhlé, tragické	58
Přepadení	7	ztráta zaměstnání	37
Okradení	6	---	
Problematika syndromu CAN			
psychické týrání	22	zanedbávání	1
tělesné týrání	11	šikana	97
sexuální zneužívání	19	-	

Výhled na rok 2020

I v roce 2020 budeme usilovat o zachování nonstop provozu a zpřístupnění této intervenční, bezplatné, bezpečné a snadno dostupné služby pro každého potřebného člověka.

Personální obsazení: Bc. Jiřina Venclíčková - vedoucí programu
2 konzultanti LDT na HPP
10 konzultantů LDT na DPČ

Vzhledem k charakteru pracoviště a deklarované anonymitě jak ze strany klientů, tak ze strany zaměstnanců se jména konzultantů nezveřejňují.

Adresa zřizovatele

Most k naději, z.s.
Linka duševní tísně,
P. Jilemnického 1929, 434 01 Most

Kontakty

Tel. č.: 476 701 444
Skype tel.: ldt.most (bezplatný)
E-mail: ldt.most@mostknadeji.cz
Web: www.mostknadeji.eu
Facebook: Linka Duševní Tísně

Krizová poradna (KP)

Poslání

Posláním poradny je poskytovat bezplatně a anonymně odborné sociální poradenství lidem v krizových situacích, které nejsou schopni zvládnout vlastními silami. Podporu lidem v krizi nabízíme i prostřednictvím e-mailového poradenství.

Cíl projektu

Cílem poradny je podpora osob v krizi, obětí trestných činů, obětí domácího násilí se zaměřením na krizovou intervenci těmto osobám, jejich stabilizaci při vyrovnání se s následky krize či traumatu a usnadnění návratu k běžnému živou a fungování.

Dílčí cíle

- zklidnit klienta, stabilizovat jeho stav, snížit nebezpečí, že se jeho krize bude dál prohlubovat,
- zmapovat spolu s klientem situaci a strukturovat ji, provést ho situací,
- pomáhat mu mobilizovat jeho vlastní podpůrné struktury,
- podpořit a posílit klientův psychický stav tak, aby mohl samostatně fungovat v běžném sociálním prostředí.

Cílová skupina

Osoby v krizi, oběti domácího násilí, oběti trestné činnosti.

Zhodnocení roku 2019

V roce 2019 jsme naplnili stanovené cíle projektu a po celý rok poskytovali jakousi pohotovost pro psychické obtíže klientů. Bezbariérovou a snadno dostupnou službou krizové intervence tváří v tvář jsme se snažili předcházet nevhodným, patologickým až destruktivním způsobům řešení krizových stavů. Současně jsme se snažili snižovat rizika související s těžkými situacemi, jimž byli naši klienti vystaveni, a negativními dopady těchto situací na životy nejen našich klientů, ale i jejich rodin. Klienti od nás získávali konkrétní doporučení týkající se možností, které nabízejí instituce regionální i nadregionální psychosociální sítě pro možnou následnou péči, případně jsme zprostředkovali kontakt s konkrétním pracovištěm.

Provozní doba odrážela přidělené finanční prostředky a veřejnost o ní byla informována na webových stránkách organizace, na letácích i vizitkách. Časový harmonogram byl dodržen a služba byla poskytována po celý rok 2019.

Dle statistických dat jsme v roce 2019 ošetřili **295 kontaktů** z toho **91 telefonických kontaktů**, **26 e-mailů** a **178 intervencí tváří v tvář**.

Problematiky se týkaly klientů samotných, jejich blízkých či celé rodiny. Nejčastějším řešeným tématem bylo nedostatečné finanční zajištění rodiny. Témata řešených na konzultacích byla pestrá, např. **vztahová problematika** (krize v rodině, partnerské problémy, problematické navazování vztahů, seznamování, vztahové problémy s dětmi, způsobené nevhodnou výchovou, špatné vztahy se sousedy, problémy v komunikaci rodičů s dětmi, výchovné problémy s dcerou v pěstounské péči, nevhodně zamilovaný syn, osamělost, ukončení manželského vtahu po domácím násilí, gay řešící neshody s partnerem, nedůsledná výchova v rodičovství, konflikty v zaměstnání…), **problematika osobní a existencionální** (suicidální myšlenky, ztráta smyslu života, osamělost, vyrovnání se se s těžkým

onemocnění, se smrtí blízkého, finanční problematika, dluhová problematika, sebepoškozování, bytová problematika, izolace po ovdovění), **problematika sociální a právní** (dluhová problematika - exekuce, insolvence v době nemoci, finanční tíseň, nezaměstnanost, podvedená seniorka, tlak podomních prodejců a zneužití seniorů…), **problematika zdravotní** (vyrovnání se s onkologickým onemocněním, s duševním onemocněním přicházejících klientů či jejich partnerů, život s úzkostnou či agresivní poruchou, depresí, péče o osobu blízkou, aj …), **problematika závislostí a sociální patologie** (závislost na alkoholu, závislost na vztahu, sázení, brutální fyzické domácí násilí, psychické týrání, reakce na závažný stres a přizpůsobení se, parazitování na sociálním systému a systému podpůrných služeb, aj…), **problematika menšin** (lesbická dívka odmítána rodiči, vyrovnávání se se svou sex. orientací) a **syndrom CAN** (v souvislosti se zneužíváním dospělé osoby v dětství, jejíž důsledky se projevují v dospělosti), **náhlá nečekaná traumatizující událost** (diagnóza onkologického onemocnění, úmrtí partnera, ztráta zaměstnání). Mezi klienty převažovali **muži (54,54%).**

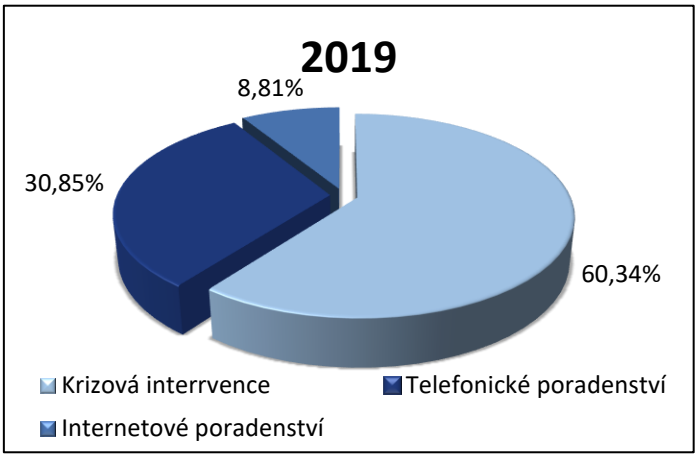

Statistika	2019
Krizová intervence	178
Telefonické poradenství	91
Internetové poradenství	26
Celkem	295

Výhled na rok 2020

V roce 2020 chceme zviditelnit službu krizové poradny a seznámit veřejnost s poskytovanými službami v zrekonstruovaném Domu humanity Most. Plánujeme dovybavení a zútulnění zrekonstruovaných prostor, aby charakter pracoviště splňoval požadavky kladené na intervenční služby a přicházející klienti se zde cítili uvolněně. Své služby chceme poskytovat po celý rok 2020 v co nejvyšší kvalitě.

Personální obsazení: Bc. Jiřina Venclíčková - vedoucí projektu
Mgr. Ivana Fujanová - konzultant KP
Věra Drdová - konzultant KP
Bc. Radka Vlachá - konzultant KP
Helena Šmocerová

Adresa: Most k naději, z.s.
Krizová poradna,
P. Jilemnického 1929
434 01 Most

Kontakty: Tel. č.: 728 697 202
E-mail: ldt.most@mostknadeji.cz
Web: www.mostknadeji.eu

Projekt „Předcházení sociálnímu vyloučení pachatelů trestných činů“

Podpora sociálního začleňování v SVL3. výzva, registrační číslo projektu: CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0007779

Projekt z oblasti Operačního programu Zaměstnanost (Podpora sociálního začleňování v SVL 3. výzva) snižuje míru sociálního vyloučení a podporuje resocializaci osob po propuštění z výkonu trestu. Je zaměřen na zjištění a odstranění souboru potíží vedoucí k předchozím konfliktům se společností, po propuštění podporuje účastníky při získání zaměstnání, bydlení, či vhodné následné péče. Podpoří celkem 55 osob navracejících se do města Most.

Klíčové aktivity projektu

V zadávací dokumentaci projektu byly jednoznačně vymezeny a charakterizovány všechny aktivity spojené s naplněním projektového záměru. Proto bude v průběhu celého období realizace projektu, tedy mezi lednem 2018 a prosincem 2020, sledováno a ověřováno plnění výstupních hodnot **DVOU KLÍČOVÝCH AKTIVIT** projektu. Jde konkrétně o **KA1: Úvodní jednání s účastníky projektu** a **KA2: Individuální práce s účastníky projektu**.

Základní specifikace obou klíčových aktivit, již lze nalézt v zadávací dokumentaci projektu, je tato:

KA1: Úvodní jednání s účastníky projektu

Délka trvání celkem: **30 měsíců** (od 1. 1. 2018 do 30. 6. 2020)

Délka sledování v kalendářním roce 2019: **12 měsíců** (od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019)

Obsahem a smyslem KA1 je **vytipování a výběr vhodných zástupců cílové skupiny do projektu**. Osobami, které KA1 v rámci projektu naplňují, jsou garant projektu a odborný pracovník projektu. **Maximální počet klientů** zapojených do projektu v průběhu dvou a půl let realizace KA1 byl v rámci projektové dokumentace stanoven na **55**.

KA2: Individuální práce s účastníky projektu

Délka trvání celkem: **36 měsíců** (od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2020)

Délka sledování v kalendářním roce 2019: **12 měsíců** (od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019)

KA2 by měla být realizována v průběhu celého trvání projektu, resp. od podepsání *Smlouvy o spolupráci* mezi prvním účastníkem projektu a realizátory projektu. Jádro aktivity spočívá v **sestavení a plnění individuálních plánů s účastníky projektu dle jejich specifických potřeb**. Aktivita je realizována jak během výkonu trestu, tak po jeho ukončení. Osobami, které zodpovídají za naplnění této aktivity, jsou dva Odborní pracovníci projektu a asistenční pracovník.

<u>Realizace klíčových aktivit během roku 2019</u> (monitorovací systém esfcr.cz)

Při vyhodnocování realizace klíčových aktivit v roce 2019 jsme, stejně jako v předešlé zprávě, vycházeli z údajů, které byly zaneseny do projektového monitorovacího systému. Ten je spravován na internetovém portálu esfr.cz. Zde byly k rozhodnému datu (31. prosince 2019) dohledávány záznamy o veškeré poskytnuté podpoře v průběhu roku 2019.

Do výroční zprávy jsme se pokusili zpracovat veškeré záznamy, které by dopomohly objektivně zhodnotit jak objem realizované podpory, tak skutečné zacílení projektu – zaměření podpory poskytnuté klientům projektu. S ohledem na závazné indikátory projektu jsme se soustředili na počty klientů a jejich bližší specifikaci (věk, vzdělání, pracovní zařazení), časovou dotaci poskytnuté podpory a její další upřesnění (typ podpory, tematické zaměření podpůrných služeb). Záznamy o provedené podpoře byly do monitorovacího systému vkládány průběžně a důsledně. Po rozhovorech s osobami, které zodpovídají za zmíněnou evidenci, je proto možné pokládat prezentovaná data za relevantní a úplná. V následujících přehledech prezentujeme jak data vztahující se k aktuálnímu roku realizace a evaluace projektu (rok 2019), tak data kumulativní, která referují o objemu odvedených prací za první dva roky realizace (roky 2018 a 2019). Současně s tím, kvantifikovatelné údaje o realizaci obou klíčových aktivit jsou na následujících stranách doplněny konkrétními postřehy aktérů projektu.

Pokusme se nyní uvést základní přehled o objemu a struktuře obou realizovaných klíčových aktivit, tak jak byly ke konci roku 2019 evidovány ve zmiňovaném monitorovacím systému.

Základní přehled o stávajících klientech projektu *Domů pevným krokem*

Na počátku veškerých dalších aktivit spadajících do projektu stojí před jeho realizátory úkol vytipovat vhodné adepty na zapojení do celého programu. Tato „vhodnost“ je v první řadě vázána na vstupní definici cílové skupiny projetu, jak je uvedena v zadávací dokumentaci projetu. Cílem podpory jsou osoby ve výkonu trestu s trvalým pobytem ve městě Most. Tato specifikace vychází z primární působnosti organizace, která hodnocený projekt realizuje (Most naději, z. s. se sídlem v Mostě) a je motivována dostupností klientů při opuštění věznice. Jak uvedeme v další kapitole, zmíněná specifikace na sebe váže také jistou limitaci při výběru vhodných kandidátů na spolupráci. Další faktory jsou při oslovení konkrétního adepta na účast v projektu zvažovány přímo v terénu. Jde především o délku trestu. Předpokládá se spolupráce s osobami, které v průběhu realizace projektu opustí věznici a bude reálná šance s nimi pracovat také v jejich přirozeném prostředí. Dále jde, a to už zcela záleží na zkušenosti realizátorů projektu, o odhad skutečné vnitřní motivace potenciálních klientů o vstup do projektu, respektive o změny, které může zacílená podpora do jejich života vnést. Celý projekt je postaven na dobrovolnosti a ochotě klientů spolupracovat.

Vytipovávání vhodných klientů pro realizaci projektu je úkolem garanta projektu, který působí v roli terapeuta ve věznici v Bělušicích u Mostu. Zatímco v předchozím roce se podařilo navázat spolupráci s celkem 37 osobami, v roce **2019** to bylo dalších **25 osob**. Ke konci sledovaného období tak realizátoři projektu navázali spolupráci s **celkem 62 klienty**. Průběh rekrutace účastníků projektu dokládáme na přiloženém grafu.

Vstup klientů do projektu během let 2018 a 2019

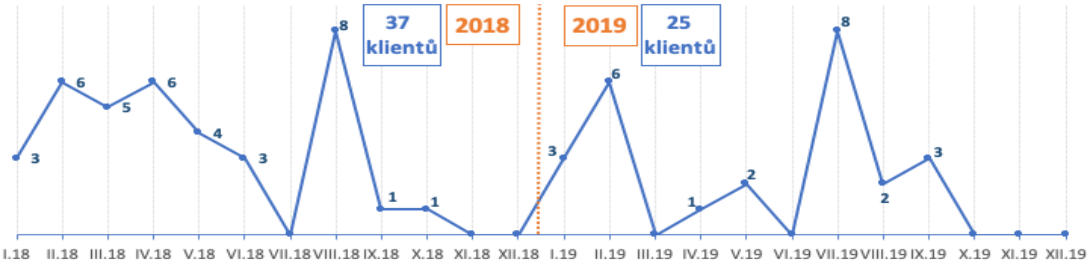

Zdroj: Monitorovací listy projektu Domů pevným krokem, portál esfcr.cz, 2020

Vstup účastníků do projektu není rovnoměrný. Jak je patrné z uvedeného grafu, nejvýraznější posuny při rekrutování nových klientů se odehrávaly během letních měsíců každého ze sledovaných let (v srpnu 2018, stejně jako v červenci 2019 vstoupilo do projektu 8 nových klientů).

Pokud se blíže podíváme na strukturu klientů, se kterými je v rámci projektu spolupracováno (přehled se týká všech účastníků projektu za oba hodnocené roky), jde z naprosté **většiny o muže** (52 mužů tvoří **84 % všech klientů**). Tento profil ovlivňují objektivní podmínky realizace. Členové projektového týmu mají možnost oslovit vězně v několika věznicích Ústeckého kraje (aktuálně jde o Litoměřice, Bělušice a ženskou věznici Drahonice), nicméně garant projektu působí na pozici terapeuta v mužské věznici v Bělušicích situované v okrese Most. Proto také výrazná většina spolupracujících klientů přirozeně pochází z tohoto zařízení. S ohledem na vstupní specifikaci cílové skupiny (trvalé bydliště vězňů) nepřekvapí skutečnost, že **téměř všichni spolupracující klienti mají své bydliště v okrese Most** (pouze v jednom případě jde o okres Teplice). 54 (**87 %**) klientů má trvalé bydliště **přímo v obci Most** (výjimky tvoří klienti s trvalým bydlištěm v Bílině, Obrnicích a v Litvínově). **Průměrný věk** klienta, se kterým byla v průběhu dvou uplynulých letech navázána spolupráce, je **33 let** (nejstaršímu klientovi bylo v době započetí spolupráce 63 let, nejmladšímu vězňovi pak 17 let). Vzdělanostní struktura klientů projektu prakticky odpovídá stereo typizovaným představám o osobách odsouzených k odnětí svobody v prostředí Ústeckého kraje. **69 % klientů** dosáhlo pouze **základního vzdělání**, **29 % vzdělání středního** (středoškolské odborné bez maturity, středoškolské vzdělání s maturitou) a **jeden** z klientů projektu **nemá ukončené základní vzdělání.** Identifikace klientů podle postavení na trhu práce taktéž odpovídá obecné charakteristice cílové skupiny, se kterou je v rámci projektu pracováno (osoby odsouzené k trestu odnětí svobody). V naprosté **většině** (**95 %** ze všech klientů) jde o **ekonomicky neaktivní osoby** (rozuměj, osoby pobývající ve věznici). **Jeden** z klientů projektu je v monitorovacím systému evidován jako **zaměstnanec** (klient, který opustil vězení a je s ním spolupracováno v jeho přirozeném prostředí), **jeden** jako **dlouhodobě nezaměstnaný**, evidovaný na mosteckém Úřadu práce (také klient propuštěný na svobodu). Celkem **19 účastníků projektu** (31 % spolupracujících klientů) je definováno jako **osoba bez přístřeší nebo osoba vyloučená z přístupu k bydlení**. Prakticky to znamená, že po opuštění vězeňského zařízení se tyto osoby nemají kam uchýlit – nedisponují vlastním bydlením, popřípadě záchytnou rodinnou sítí, na kterou by se mohli po opuštění věznice obrátit v otázce řešení vlastního bydlení.

<u>Objem podpory věnované klientům projektu a délka spolupráce</u>

Z monitorovacích listů podpořených osob lze poměrně přesně vyčíst jak celkový objem, tak strukturu podpory poskytnuté během hodnoceného období. Informace, která budeme na následujících stránkách prezentovat, se vztahují k rozhodnému datu 31. prosince 2019. Jak jsme již uvedli, **během**

dosavadní realizace **projektu** (roky 2018 a 2019) bylo **podpořeno celkem 62 osob** (25, tedy 40 %

nových klientů bylo do projektu uvedeno v roce 2019). V monitorovacím systému bylo ke konci roku 2019 zaneseno celkem **171 záznamů o individuální podpoře**. **Průměrná délka** setrvání klienta **v projektu** má aktuálně hodnotu **374 dní**. **Celkový časový rozsah** poskytnuté podpory činil na koci hodnoceného období **1830 hodin** (z toho 1172 hodin, tedy 64 % časové dotace věnované reálné práci s klienty bylo odvedeno v roce 2019). Během dosavadní realizace projektu bylo **jednomu klientovi** věnováno **v průměru 30 hodin podpory** (přesně 29,5 hodin). Nejintenzivnější spolupráce byla dotována 73 hodinami podpory, nejméně byly jedinému klientovi věnovány 2 hodiny. To samozřejmě závisí na délce zapojení konkrétního klienta. Přehledné zpracování uvedených dat je v tabulce.

Základní přehled o poskytnuté podpoře v letech 2018 a 2019

	rok 2018	rok 2019	CELKEM
Počet nových klientů v projektu	37	25	**62**
Počet záznamů o podpoře	78	93	**171**
Objem poskytnuté podpory (hodiny)	658	1172	**1830**

Zdroj: Monitorovací listy projektu Domů pevným krokem, portál esfcr.cz, 2020

Z 62 evidovaných klientů byla ke konci roku 2019 ukončena spolupráce s 37. Z těchto nicméně 22 naplnilo garantovaný objem poskytnuté podpory v rozsahu minimálně 40 hodin. Faktická „úmrtnost" klientů, tedy těch, kteří **vystoupili z projektu předčasně** a bez možnosti naplnění předpokládané podpory, se týkala **15 klientů**, což představuje ¼ rekrutovaných osob. Těmto odpadlíkům byla věnována podpora o celkovém rozsahu 168 hodin (v průměru šlo o 11 hodin na jednoho předčasně ukončeného klienta). Ačkoliv podíl klientů, se kterými byla předčasně ukončená spolupráce, dosahuje zhruba ¼ všech klientů, byla jim věnována přibližně jen desetina (10,2 %) z celkového objemu realizované podpory. Náklady (lidské, časové) obětované pro potřeby nestabilních, dlouhodobě nespolupracujících klientů proto nepředstavují zásadní zátěž pro další realizaci projektu. Důvody ukončení spolupráce s pracovníky projektu budou diskutovány v následující kapitole zprávy. Přehled o struktuře klientů projektu dle objemu poskytnuté podpory a délky zapojení, je uveden v grafu.

Struktura evidovaných klientů dle zapojení do projektu v roce 2019

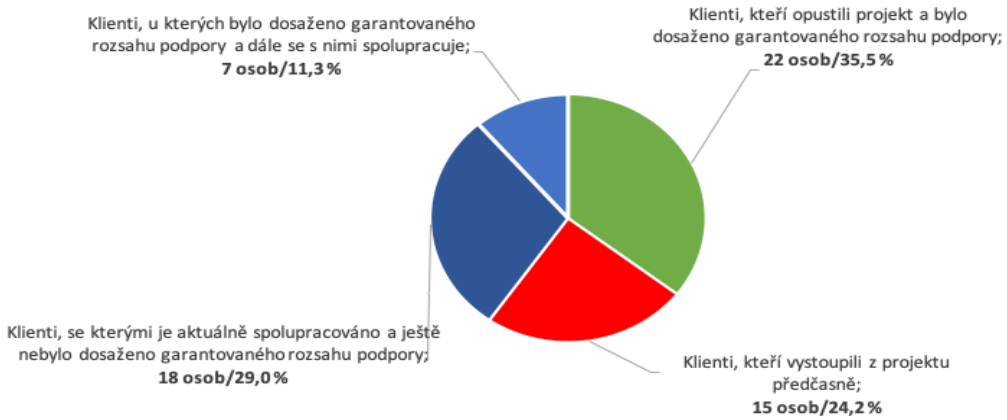

Zdroj: Monitorovací listy projektu Domů pevným krokem, portál esfcr.cz, 2020

Typy a zaměření podpory věnované klientům projektu v roce 2019

Poskytovanou podporu lze v návaznosti na její evidenci rozdělit do několika dílčích oblastí. V monitorovacích listech jsou k nalezení záznamy o *Podpoře základních kompetencí pro nalezení pracovního uplatnění*, *Podpoře zdraví, včetně duševního*, *Terénních službách*, *Kariérovém poradenství a diagnostice* a poslední položkou je nespecifikovaná podpora nazvaná lapidárně *jiné*.

Pokud se blíže podíváme na typ podpory, který byl v průběhu roku 2019 klientům v rámci projektu poskytován, naprostá **většina setkání** (stejně jako objem časové dotace pro individuální práci s klienty) byla orientována na **podporu zdraví, včetně duševního**. Celkem **1053 hodin** (90 % veškeré práce s klienty) bylo vyhrazeno právě na tuto oblast. Téměř **desetina** poskytnutých služeb byla v roce 2019 charakterizována jako **služby terénní** (115 hodin práce, 9,8 % z celkového objemu). **2 hodiny** (0,2 % z celkového objemu odvedené podpory klientům) byly zasvěceny individuální práci s klientem v oblasti **kariérového poradenství a diagnostiky** a další **2 hodiny** pak spadaly do nespecifikované podkategorie **jiné**.

Při porovnání struktury poskytované podpory v projektu mezi lety 2018 a 2019 je zřejmé, že ohnisko individuální práce s klienty se přesunulo k řešení jejich osobních problémů souvisejících s duševním zdravím. *Gros* práce v roce představovala individuální terapeutická podpora klientů. Meziroční srovnání časové dotace a struktury poskytovaných služeb je zpracováno v tabulce.

Struktura poskytnuté podpory v letech 2018 a 2019

	Rok 2018		**Rok 2019**		**CELKEM**	
	Počet hodin	**Podíl v %**	**Počet hodin**	**Podíl v %**	**Počet hodin**	**Podíl v %**
Podpora zdraví, včetně duševního	469	71,3	1 053	89,8	1 522	83,2
Terénní služby	177	26,9	115	9,8	292	16,0
Podpora základních kompetencí pro nalezení pracovního uplatnění	12	1,8	-	-	12	0,7
Kariérové poradenství a diagnostika	-	-	2	0,2	2	0,1
Jiné	-	-	2	0,2	2	0,1
Celkem	**658**	**100,0**	**1 172**	**100,0**	**1 830**	**100,0**

Zdroj: Monitorovací listy projektu Domů pevným krokem, portál esfcr.cz, 2020

K největšímu přesunu vykonávané podpory došlo mezi položkami *terénní služby* a *podpora zdraví, včetně duševního*. Z tabulky je patrný výrazný přesun ve prospěch posledně jmenovaného typu podpory. Nicméně, vzhledem k celkovému zamření projektu lze předpokládat, že *terénní služby* v posledním roce realizace nabydou na svém objemu. Souvisí to s cílem realizátorů projektu provázet vězně při odchodu z věznice do běžného života na svobodě, do svého přirozeného prostředí.

Ke všem zmiňovaným druhům podpory lze v monitorovacích listech dohledat bližší specifikaci o zaměření jednotlivých sezení s klienty. Pod obecnými kategoriemi se skrývají rozličné problémy,

které odborní pracovníci se svými klienty řeší. Díky tomu lze nahlédnout okolnosti spolupráce a pochopit případné těžkosti, kterým jsou klienti při přechodu z věznice do běžného života vystaveni.

Podpora zdraví, včetně duševního

90 % veškeré časové dotace (1053 hodin) odvedené práce v roce 2019 připadalo právě na tento typ. Veškerá setkání tohoto typu byla odbornými pracovníky specifikována do monitorovacího systému jako: v*yužití psychiatrické/adiktologické péče, včetně následné péče a doléčovacích služeb*. Při pročítání záznamů o jednotlivých setkáních je zřejmé, že v **naprosté většině** šlo o **řešení problémů spojených se zneužíváním návykových látek** (nejčastějším druhem závislosti je závislost na stimulantech, pervitinu, a alkoholu). Opakovaně se v jednotlivých záznamech ze sezení s klienty objevují potíže s nezvládnutou závislostí, s opakovanými relapsy. Terapeutická práce spočívá v hledání možností následné léčby (ambulantně, pobytem v léčebných komunitách) a v motivaci klientů ke hledání a přijetí životních strategií po výkonu trestu, jež jsou založeny na abstinenci. Sama závislost na sebe nicméně navazuje další problémy, které je nutné s klienty během sezení řešit. Součástí sezení jsou motivační rozhovory týkající se náhledu na individuální situaci klientů, na interpersonální vztahy k lidem v nejbližším okolí, na základní celospolečenské hodnoty a normy. Diskutovány jsou cíle spojené s bydlením po opuštění věznice, pracovní motivace včetně reálných možností pro uplatnění na lokálním trhu práce. Této formy podpory **využilo** v roce 2019 **52 unikátních klientů**.

Již v přípravě projektového záměru jsme upozorňovali na výrazná rizika spojená s faktem, že naprostá většina spolupracujících klientů čelí závislosti na tvrdých drogách. To může velmi významně ovlivnit úspěšnost podpory, respektive faktické naplňování cílů vytyčených v jejich individuálních plánech. Závislost, stejně jako opakované relapsy, poukazují na specifickou (oslabenou) motivační strukturu osobnosti klientů. K její změně dochází pomalu a dlouhodobě, ideálně díky intenzivní péči specialistů (terapeutů, lékařů), popřípadě náhle, díky transformativnímu zážitku. Rozhodujícím faktorem nicméně stále zůstává ochota konkrétních jedinců přijmout sebekritický a realistický náhled na svou životní situaci a upřímná snaha problém řešit. Realisticky viděno, realizátoři se zřejmě ve velkém rozsahu budou setkávat s nespolehlivostí klientů a s nedodržováním stanovených pravidel spolupráce.

Poskytnuté terénní služby (mimo podpory zdraví, včetně duševního)

V roce 2019 bylo tomuto typu podpory věnováno celkem **115 hodin**, což představovalo **desetinu** (9,8 %) z celkového objemu vykonané práce v roce. Této formy podpory **využilo** souhrnně **20 klientů**. Největší podíl z podpory v terénu byl ze strany realizátorů označen jako ***využití terénní práce, zejména ve vyloučených lokalitách***. **Téměř veškerá (96 %) terénní podpora** spadala právě pod tuto kategorii. Nejčastěji jde o doprovod klientů při vstupních jednáních na úřadech bezprostředně po propuštění z věznice (jde především o pracovní úřad, městský úřad kvůli aktualizaci osobních dokumentů, pojišťovnu, popřípadě o zajištění dostupného ubytování). Během roku 2019 také jeden klient využil terénní podpory specifikované v kategorii ***jiné terénní služby (mimo podpory zdraví, včetně duševního)***. Služeb ***osobního asistenta, příp. tlumočníka, průvodce, pečovatelské služby aj. účastníkem projektu***, v roce 2019 využil také jeden klient.

Podpora základních kompetencí pro nalezení pracovního uplatnění

Tato forma podpory nebyla v roce 2019 poskytována.

Kariérové poradenství a diagnostika

Kariérové poradenství bylo v roce 2019 poskytnuto jedinému účastníkovi projektu. Šlo o dvouhodinové setkání s klientem, jemuž bylo poskytováno právní poradenství související s jeho pracovním úrazem.

Jiné formy podpory

V rámci této kategorie jsou evidovány další kontakty s klienty, které jsou primárně iniciovány z jejich strany. Ony dvě zaevidované hodiny podpory spočívají v telefonátech s klienty propuštěnými z věznice. V obou případech se jednalo o podporu v návaznosti na osobní život klientů.

Realizace klíčových aktivit během roku 2019 – reflexe realizátorů

Doposud jsme v této zprávě prezentovali kvantitativní pohled na objem a strukturu poskytované podpory, nyní se pokusíme doplnit realizaci projektu v roce 2019 osobními zkušenostmi Odborných pracovníků projektu.

Již před rokem, při zpracování předchozí zprávy z rozhovorů vyvstaly obavy z možných rizik spojených s naplňováním vytyčených cílů projektu. Jak uvidíme dále, některá z nich byla zažehnána, jiná se naopak prohloubila. Mezi hlavní výzvy, kterým realizátoři projektu čelí, patří:

- **změny v personálním složení projektového týmu**: V roce 2019 došlo hned k několika personálním obměnám v projektovém týmu. První se týkala výměny pracovníka na postu asistenta/asistentky projektu. Původní specialistka, jež plnila tuto roli, ukončila spolupráci ke konci roku 2018. Připomínáme, že role asistenta projektu spočívá v podpoře účastníků projektu při přechodu do běžného života po opuštění věznice. Doprovází klienty při vstupních jednáních na úřadech místní samosprávy, státní správy, asistuje při hledání odpovídajícího pracovního místa, vhodného bydlení apod. Dlouhodobá ztráta této pozice by mohla významně ohrozit klíčové poslání projektu. Naštěstí dokázal vedoucí projektu operativně na vzniklou situaci zareagovat a uvolněná pozice byla hned v lednu 2019 odpovídajícím způsobem obsazena. Na uvolněné místo nastoupil dlouhodobý zaměstnanec jedné ze spolupracujících věznic projektu (konkrétně jde o věznici v Bělušicích). Tedy osoba, která má osobní zkušenosti s prací s cílovou skupinou.

Druhá změna ve složení projektového týmu se odehrála v září 2019. Došlo ke změně na pozici odborného pracovníka projektu. Úloha odborného pracovníka spočívá v psychosociální podpoře klientů přímo ve věznicích, ještě před ukončením trestu. Formou (nejčastěji) individuálních sezení jsou s jednotlivými klienty řešeny nejpalčivější problémy (osobní, rodinné, sociální, zdravotní), které mohou komplikovat hladký přechod do běžného života mimo zdi věznice. Původního odborného pracovníka plynule nahradil specialista dlouhodobě se věnující terapeutické práci s cílovou skupinou. Podle vyjádření obou aktérů se podařilo všechny klienty převzít bez vážného ohrožení jejich důvěry v projekt a jeho přínos.

- **omezení činnosti prakticky jen na věznici Bělušice**: Jak jsme již zmiňovali, původním záměrem zpracovatelů projektu byla snaha navázat spolupráci s několika vězeňskými zařízeními v Ústeckém kraji (konkrétně šlo o věznice Nové Sedlo, Všehrdy, Drahonice a Bělušice). Tento předpoklad byl opřen o skutečnost, že ve všech zmíněných autoři projektu v uplynulých letech poskytovali (popřípadě stále poskytují) terapeutické a jiné sociální služby.

  Po rozhovorech s odbornými pracovníky na konci roku 2019 je zjevné, že ne všechny věznice přislíbenou spolupráci reálně dodržely. Aktuálně jsou odborní pracovníci v kontaktu s klienty z věznic Bělušice, Litoměřice a ženské věznice Drahonice. Po zkušenostech z druhého roku

realizace projektu je již jasné, že mužská věznice Bělušice má mezi zmíněnými výsadní postavení. Naprostá většina účastníků projektu se rekrutuje právě z tohoto zařízení. Pro toto omezení mluví několik objektivních důvodů. Jednak, členem projektového týmu (garant projektu a nyní také jeden z odborných pracovníků projektu) je zaměstnanec bělušické věznice, a proto byl v rámci procesu rekrutace a vstupní motivace potenciálních klientů plně využit jeho „privilegovaný“ přístup k zástupcům cílové skupiny. Druhým důvodem je vstupní nastavení specifikace cílové skupiny projektu. Jde o osoby, které opouštějí brány věznic a mají trvalé bydliště ve městě Most. A Bělušice jsou spádovou věznicí právě pro mostecký okres.

- **nevhodná motivace klientů pro vstup do projektu**: Tato, zřejmě nejčastěji zmiňovaná okolnost, je podle realizátorů projektu jednou z nejpodstatnějších (a zároveň nejméně očekávanou) slabin realizovaného projektu. Navíc je zesílena faktem, že realizátoři projektu mají velmi omezenou schopnost ji predikovat, a díky tomu jakkoli ovlivnit. Výchozím bodem pro sestavení projektového záměru je předpoklad, že cílená individuální podpora osobám před vstupem do běžného života mimo věznici, bude ze strany klientů cíleně vyhledávána a oceňována. Jinými slovy, že s vnitřní motivací pro vstup do projektu nebude ze strany potenciálních klientů problém. Zkušenosti vycházející z několikaměsíčního kontaktu s realitou však naznačují pravý opak. Hlavní motivy pro vstup do projektu (a rozhovory s odbornými pracovníky projektu to potvrzují) jsou pro mnohé z nich zcela zištné, pragmatické. Především – a s tím se realizátoři projektu setkávají nejčastěji – je účast na projektu možnou cestou ke zkrácení trestu, popřípadě dopomůže k přesunutí na jiné oddělení ve věznici, k „zábavnější“ náplni nudných dnů za mřížemi. A to, bohužel, platí pro většinu klientů. Navíc, s ohledem na popisovanou specifikaci cílové skupiny (omezení na osoby, které mají trvalé bydliště ve městě Most) je výběr nejvhodnějších (ideálně motivovaných) klientů dále zúžen. Popsaná komplikace na sebe váže další nepříznivou okolnost, kterou je **neočekávané ukončení spolupráce**. Jelikož je celý akt spolupráce mezi projektovým týmem a klientem (stejně jako ve všech dalších formách sociální práce) ryze dobrovolný, není možné (a ani účelné) klienty k další spolupráci jakkoli nutit. V uplynulém roce tak ukončilo spolupráci (a často bez udání jakéhokoliv objektivního důvodu) 15 osob, kterým bylo věnováno celkem 168 hodin podpory (v průměru šlo o 11 hodin na jednoho předčasně ukončeného klienta). Odborní pracovníci projektu tento neblahý průběh spolupráce již anticipují a zacílení individuální podpory upravují tak, aby již ve výkonu trestu byl klient vybaven všemi potřebnými kontakty na instituce a potenciální zaměstnavatele.

- **přerušení spolupráce v momentě opuštění věznice**: I tento rizikový faktor, stále sehrává podstatnou roli. Souvisí to s tím, co jsme se pokusili popsat v předchozím bodě. Minimální vnitřní motivace klientů se podepisuje v ochotě (respektive neochotě) setrvat v kontaktu s projektovými pracovníky po opuštění věznice. Zatímco na území nápravného zařízení přináší spolupráce klientům alespoň nějaké reálné (jednoznačně uchopitelné) zištné výhody, po ukončení trestu tomu tak není. Navíc, podpora, kterou tento projekt nabízí, je primárně orientována na kultivaci „měkkých“ dovedností klientů (osobnostní rozvoj, získání základních sociálních kompetencí, změna motivace apod.). Odborní pracovníci, kteří jsou s klienty v kontaktu, mají k dispozici arzenál lidského pochopení, rad a vhodných doporučení. Člověk,

který se po dlouhých měsících (letech) vrací do svého přirozeného prostředí, mezi své blízké, na přínos takto koncipované podpory rychle zapomíná. Mezi nejzákladnější potřeby osob opouštějících věznice patří bydlení a zaměstnání. To jsou problémy, které je nutné urychleně řešit, a také v těchto oblastech mají projektoví pracovníci omezené možnosti a jsou odkázáni

jen na měkkou podporu. Pokud by měli šanci potenciálním zájemcům bezodkladně zprostředkovat například chráněné bydlení, nebo předem domluvené pozice v sociálních firmách v lokalitě, šance na udržení kontaktu s klienty po opuštění věznic by se tím radikálně zvýšila. Udržování kontaktu s projektovými pracovníky po odchodu z věznice je z pohledu čerstvě propuštěných vězňů vlastně iracionální a reálné zkušenosti tomu odpovídají. S pracovníky projektu během roku 2019 spolupracovali (rozuměj – byli ochotní k dalším schůzkám a sezením) jen světlé výjimky. Projekt tak odhaluje jednu ze slabin vězeňského systému *en gros*, a sice nedostatečné propojení věznic s poskytovateli následných služeb v lokalitě.

Celkový počet účastníků

Cílová hodnota do konce projektu: 55

Cílovou hodnotou, která by měla být v průběhu tří let realizace naplněna, je **55 osob** účastných na obou klíčových aktivitách projektu. Jak jsme referovali v předešlé kapitole evaluační zprávy, v průběhu roku 2019 spolupracovali realizátoři projektu **celkem s 62 klienty** a kumulovaná časová dotace věnovaná podpoře dosáhla ke 31. 12. 2019 hodnoty **1830 hodin**. **V průměru** byla jednomu klientovi zapojenému do projektu doposud věnována podpora **o rozsahu 30 hodin**.

Aby bylo možné spolupracujícího klienta chápat ve významu slova „účastník projektu“, rozsah jeho individuální podpory musí dosáhnout minimálně 40 hodin. K poslednímu prosinci roku 2019 bylo z evidenčních listů projektu zřejmé, že **29 osob** dosáhlo předpokládané podpory v objemu 40 hodin a lze je v tomto smyslu **považovat za „účastníky projektu“**. Z těchto 29 osob již 22 vystoupilo z projektu (opustilo věznice, popřípadě na základě vlastního rozhodnutí přerušili veškeré kontakty v pracovníky projektu).

Pro absolutní naplnění tohoto kritéria je tedy nutné podpořit minimálně 55 osob 40 hodinami individuální sociální a terapeutické práce. **Na konci posledního hodnoceného období (rok 2020)** by tak mělo být odvedeno **minimálně 2200 hodin individuální podpory**. Každá z podpořených osob by měla během projektu projít procesem opuštění vězeňského zařízení a vstupu do přirozeného prostředí.

Dosavadní naplňování kritéria:

- Pokud jde o prostý **počet spolupracujících klientů**, realizátoři již **překračují** toto a naplňují jej **ze 113 %**.
- Pokud jde o **časovou dotaci** poskytnuté podpory, během roku 2019 realizátoři projektu významně pokročili. Zatímco před rokem **naplňovali plánovaný objem** odvedené podpory ze 30 %, **na konci roku 2019** již to bylo **z 82 %**.
- **29 osob** z plánovaných 55 dosáhlo **požadované úrovně podpory** (40 hodin), což činí **47% podíl z předsevzaté úrovně hodnoty indikátoru**.

Adresa realizace projektu: Žatec 438 01, Dvořákova 11

Kontaktní místo: Most 434 01, Petra Jilemnického 1929/9

Vedoucí projektu: Martin Motl, DiS.

Odborní pracovníci programu: Mgr. Roman Mézl

Mgr. Stanislav Šloser

Mgr. Michal Tomčík

Ing. Jaroslav Petrůj

e-mail: vedouci.atk2@mostknadeji.cz

Projekt „Multifunkční sociální centrum – Dům humanity Liberec“

Na projekt je poskytována finanční podpora z EU.

Hlavním cílem projektu je prostřednictvím investice do sociální infrastruktury dílčí měrou přispět k úspěchu v procesu snižování nerovností a podpory sociálního začleňování, a tím přispět ke zvyšování zaměstnanosti v regionu. Realizace investice umožní okamžité skokové zvýšení úrovně a kvality poskytovaných sociálních služeb vedoucích k sociální inkluzi, vytvoří platformu pro budoucí rozvoj služeb a zároveň napomůže odstranění rozdílů, které v úrovni těchto služeb panují mezi jednotlivými regiony. Výsledkem projektu bude zvýšení kvality služeb v centru skýtajícím zázemí pro poskytování sociálních služeb odpovídajícím potřebám klientů a přiblížení standardům 21. století. Zvýšení úrovně kvality je možné spatřovat v pořízení vybavení, které je pro činnost střediska a pro poskytování služeb v odpovídající úrovni nezbytné. Zároveň dojde k vytvoření prostředí, které umožní další rozvoj střediska a úrovně kvality služeb. Středisko nabídne plně vybavené prostory vyznačující se odpovídajícím komfortem, ale především účelností a funkčností tak, aby byla podpořena snaha o dosažení hlavního cíle.

Jednotlivými dílčími cíli tedy je:

- zvýšení kvality poskytování sociálních služeb v regionu s vysokou koncentrací osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených;
- vybudování odpovídajícího zázemí pro pracovníky a klienty;
- optimalizace podmínek pro poskytování služeb;
- zvýšení materiálně technické základny žadatele;
- vytvoření podmínek pro další rozvoj střediska;
- odpovídající pozitivní vliv na proces sociální inkluze a množství sociální patologie ve společnosti;
- zvýšení zaměstnanosti.

Předpokládaná doba realizace projektu: 22. 8. 2016 – 31. 1. 2019

Předpokládané celkové výdaje: 23 601 162,52 Kč

Číslo projektu: **C**Z.06.2.56/0.0/0.0/16_057/0006720

Hlavní kontaktní osoba: Bc. Jiří Simeth, Tel.: 724 827 968,
e-mail: reditel.lbc@mostknadeji.cz

Projekt „Rekonstrukce a zateplení objektu č.p. 1929, K-centrum Most“

Na projekt je poskytována finanční podpora z EU.

Hlavním cílem projektu je prostřednictvím investice do sociální infrastruktury dílčí měrou přispět k úspěchu v procesu snižování nerovností a podpory sociálního začleňování. Realizace investice umožní skokové zvýšení úrovně a kvality poskytovaných sociálních služeb vedoucích k sociální inkluzi a zároveň napomůže odstranění rozdílů, které v úrovni těchto služeb panují mezi jednotlivými regiony. Předmětem projektu je celková rekonstrukce budovy centra sociálních služeb Most k naději, z.s. v Mostě. Dům je koncipován jako kontaktní centrum pro práci s narkomany a závislými. Výsledkem projektu bude rekonstrukce budovy a s tím související zkvalitnění služeb centra skýtajícího zázemí pro poskytování sociálních služeb odpovídající nejen potřebám zaměstnanců a klientů, ale rovněž standardům 21. století a nárokům kladených příslušnými předpisy a dokumenty.

Jednotlivými dílčími cíli tedy je:

- zvýšení kvality poskytování sociálních služeb v regionu s vysokou koncentrací osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených;
- zkvalitnění odpovídajícího zázemí pro pracovníky a klienty;
- zvýšení materiálně technické základny žadatele odpovídající standardům 21. Století;
- odpovídající pozitivní vliv na proces sociální inkluze a množství sociální patologie ve společnosti.

Předpokládaná doba realizace projektu: 16.8.2016 – 31.12.2018

Předpokládané celkové výdaje: 25 288 547,26 Kč

Číslo projektu: CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002202

Hlavní kontaktní osoba: Ing. Jaroslav Petrůj, Tel.: 773 550 981,
e-mail: koordinator@mostknadeji.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Projekt „Multifunkční sociální centrum Jablonec nad Nisou“

Na projekt je poskytována finanční podpora z EU.

Předmětem projektu je vybudování infrastruktury pro poskytování sociálních služeb, rekonstrukce nevyužívaného objektu v ul. Střelecká v Jablonci nad Nisou, revitalizace okolních ploch a nákup vybavení/zařízení/automobilů. Tyto aktivity povedou ke zkvalitnění materiálně- technické základny sociálních služeb, vytvoří podmínky pro poskytování sociálních služeb cílovým skupinám na vysoké kvalitativní úrovni. Sociální služby, jež zde budou poskytovány, jsou definovány zákonem č. 108/2006 Sbírky.

Jednotlivými dílčími cíli tedy je:

- Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
- Projekt přispěje k dosažení cíle Strategie Evropa 2020 v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení a k dosažení národního cíle zachování počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením na úrovni roku 2008 vytyčeného v NPR 2014
- Zvýšení dostupnosti a kvality služeb, vedoucích k sociální inkluzi, snížení počtu osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením.
- Projekt přispívá k řešení problematiky sociálního vyloučení tím, že zajišťuje dobudování infrastruktury pro poskytování sociálních služeb a doprovodných programů.

Předpokládaná doba realizace projektu:	13. 10. 2014 – 31. 12. 2020
Předpokládané celkové výdaje:	9 495 857,91 Kč
Číslo projektu:	CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_057/0006719
Hlavní kontaktní osoba:	Bc. Jiří Simeth, Tel.: 724 827 968, e-mail: reditel.lbc@mostknadeji.cz

SKUTEČNOSTI PO KONCI ROZVAHOVÉHO DNE

Po datu rozvahového dne a po dni zpracování účetní závěrky nenastaly žádné významné skutečnosti, které by nebyly zmíněny v příloze k účetní závěrce a jež by negativně ovlivnily sestavenou účetní závěrku spolku MOST K NADĚJI, z. s.

ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

Účetní závěrka spolku MOST K NADĚJI, z. s. za rok 2019 v rozsahu Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty a Příloha k účetní závěrce je přílohou č. 1 této výroční zprávy.

AUDITORSKÁ ZPRÁVA

Účetní závěrka spolku MOST K NADĚJI, z. s. za rok 2019 byla ověřena auditorskou společností ESKO Most, s.r.o. Zpráva nezávislého auditora o auditu účetní závěrky a o ověření souladu výroční zprávy s účetní závěrkou k 31. 12. 2019 je přílohou č. 2 výroční zprávy.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Účetní závěrka spolku za rok 2019
- Rozvaha
- Výkaz zisku a ztráty
- Příloha k účetní závěrce

Příloha č. 2 Auditorská zpráva

Výroční zpráva spolku MOST K NADĚJI, z. s. za rok 2019 byla schválena výborem spolku v Mostě dne

Poděkování

Přehled poskytovatelů

V roce 2019 byly projekty realizovány za finanční podpory:

Úřadu vlády České republiky a Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky
Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky
Ministerstva spravedlnosti České republiky
Ministerstva pro místní rozvoj České republiky
Evropského sociálního fondu
Úřadu práce České republiky

Svou podporu poskytl také:

Ústecký kraj a Liberecký kraj

Významné podpory a to i finanční, se nám dostalo i:

z finančních prostředků Statutárního města Liberec
z dotace poskytnuté Statutárním městem Most

Na realizaci projektů se svou finanční spoluúčastí podílely níže uvedená města a obce:

Statutární město Jablonec nad Nisou - poskytnuta účelová neinvestiční dotace
Město Bílina
Město Turnov
Město Česká Lípa
Město Osek
Město Stráž pod Ralskem
Město Nový Bor
Město Louny
Město Litvínov
Město Zákupy
Město Doksy
Město Semily
Město Železný Brod
Město Žatec
Město Jablonné v Podještědí
Město Tanvald
Město Hrádek nad Nisou
Město Frýdlant

Naší činnost jsme také uskutečňovali s finanční podporou:

MIKROREGIONU FRÝDLANTSKO

A na závěr nesmíme opomenout naše sponzory a dárce:

Dopravní podnik měst Mostu a Litvínova, a.s.
Ježek Software, s.r.o.
Potravinová banka Džbánsko, z.s.
Potravinová banka Libereckého kraje
Sbor církve bratrské
Mgr. Petr Prokeš
Jakub Volný
Ladislav Veselý
zaměstnanci spolku MONA
a další drobní dárci

Všem poskytovatelům, sponzorům a dárcům jménem našich klientů a jménem naší organizace, za poskytnutou finanční podporu velice děkujeme. Vážíme si každé koruny, kterou poctivě a pravdivě zúčtujeme a těšíme se na další spolupráci.